

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zaloga vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 85

Delegacije.

Po milijarde. — Za kulturo in civilizacijo. — Arnavti in Jugoslovani.

Dunaj, 9. oktobra.

Že tretjič se je danes sestal skupni ministrski svet, da se posvetuje o vojaških kreditih. Predvčeršnjim se ministri niso mogli zediniti, danes ponoči je končala debata povsem brezuspešno in tudi današnja večerna seja ne obljublja rezultata. Naša včerajšnja informacija se je izkazala kot pravilna: nič manj kakor 420 milijonov zahteva vojna uprava. Mornarica hoče imeti takoj še dva nova dreadnoughta in nekatere manjše vojne ladje; vojni minister poudarja, da je treba obnoviti velik del artilerijskega parka ter predvsem modernizirati naše glavne utrdbe. Tako nastajajo računi 150 milijonov za vojno mornarico, 270 milijonov za armado. Toda računi so za enkrat še na medvedovi koži napisani.

V ogrski vladni stranki je bruhnila pravcata revolucija proti tem kreditom, ki kažejo, da se vlade ne drže niti častnih besed, niti podpisanih paktov in tudi dokazujejo, da beseda vojnega ministra, generala, ni vedno svetopisemski da, da in ne, ne. General Auffenberg je pred 14 dnevi v ogrski delegaciji izjavil in to slovesno, da so vse vesti o novih vojnih kreditih izmišljene, med tem ko je njegov postulatni program že ležal na zeleni mizi ministrskega sveta.

Odpor na Ogrskem je velik in odločen. Vladna stranka se boji, da jo ubijejo načrti gospoda vit. Auffenberga v ogrski javnosti in malokdaj smo zato čitali tako ostre in puntarske članke v vladnih organih, kakor danes v Lukacsevih listih . . .

Pa tudi avstrijska delegacija je reagirala. Pod predsedstvom barona Fuchsa so se danes zbrali zaupniki v delegaciji zastopanih strank k posvetovanju o razmerah vojne uprave. Konferenca je bila burna, padale so ostre besede. Avstrija v tem prekarjem gospodarskem položaju, v katerem se nahaja, ne prenese polmiliardnega bremena — v tem si je bila večina na jasnem. Na noben način se delegacija neče podati v tako eksorbitantne zahteve — to je vtisk, ki ga dobiš danes. Že jutri bo morda drugače . . . Tudi ta konferenca se je namreč razšla brez rezultata, kakor

ministri. Prezident Dobernik je namreč povedal, da vlada predloge o naknadnih kreditih jutri še ne poda . . .

Debata v plenumu delegacije je dospela z današnjim govorom delegata dr. Kramarja na vrhunc. Češki politik je govoril danes tako znamenite besede, razvijal tako utemeljene nazore o pravcu naše politike, da so mu morali tudi nasprotniki klicati bravo. Dr. Kramar je končal svoj govor z učinkovitim apelo: Na Balkanu se pričinja boj za civilizacijo in kulturo proti barbarstvu in politični anarhiji. Naša dolžnost je, da stojimo kot kristjani, kot državljani, ki uživamo vsa blagodejstva moderne človeškega razvoja na strani onih, ki žrtvujejo vse, da bi bili deležni žarkov kulture in civilizacije . . .

Z napetostjo je pričakovala delegacija sporočila grofa Berchtolda. Toda govor je razočaral. Minister se je omejil na to, povedati in razložiti, kakšne udobnosti je izposlovala mornarica kot pokroviteljica katoliških Albancev, Malisorom, zahvalil se je za zaupanje in molčal o položaju na Balkanu. Mnogih delegatov pa se je ob izjavljanju grofa Berchtolda polastila trpka misel: kako odločno se zavzema mornarica, katero je danes delegat dr. Šusteršič zopet imenoval največjo jugoslovansko državo, za napredno Albancev ter jim izposluje osvobodjenje od davkov in vojne službe — za kulturne težnje v suženjskih sponah trpečega Jugoslovanstva, za njega trpljenje in obupanje pa nimajo naši državniki očividno nikakega smisla. Trpko je vprašanje: Je li res tako? Ne smemo in ne moremo verjeti.

Žal je današnji jugoslovanski govornik dr. Šusteršič pozabil se pridružiti onim, ki zahtevajo, da ravna naš odgovorni državnik tako, kakor to zahtevajo naši resnični in ne dozdnevni interesi. Delegat dr. Šusteršič se je tega vprašanja izognil z nekaterimi filozofičnimi frazami, ki jih Nemeč imenuje »Gemeinplätze« in le eno je dobro poudaril, da je napočeno misliti, da nam bodo pot na Balkanu delali bajonet. Ne jekleno, temveč moralčno orožje je sila, v katero smemo zaupati.

Delegacija je danes odobrila proračun zunanega ministrstva ter prične jutri debato o budžetu skupnega finančnega ministrstva.

Vojna na Balkanu.

Prejmite jugoslovanski bratje naše iskrene pozdrave; blagoslovljeno bo di vaše orožje, kakor je sveta in božja vaša pravica.

Dr. Čingrija v avstrijski delegaciji dne 7. oktobra t. l.

Vojna na Balkanu se je začela. Črna gora je dvignila prva barjak in njeni junaški sinovi so na dan 7. letnice kralja Nikole prekorali turško mejo. Krvava igra, ki bo največjega pomena na prihodnost balkanskih Slovanov, se je torej začela.

Bratje po rodu in po jeziku gredo v boj proti starodavnemu sovražniku, da izvojujejo bratom, trpečim pod turškim tiranstvom, svobodo in pogoje človeškemu življenju. Naša bratska čustva spremljajo jugoslovanske junake v ta boj in vsako slovensko srce želi, naj bi se uresničile besede hrvaškega delegata dr. Čingrije: blagoslovljeno bodi vaše orožje, kakor je sveta in božja vaša pravica.

Polom intervencije.

Evropske velesile zadene odgovornost, če izbruhne na Balkanu splošna vojna, zakaj pokazale so, da med njimi ni nobenega edinstva in da jih ni mogoče združiti na tako skupno postopanje, ki bi kaj izdalo. Že na berlinskem kongresu, torej pred več kakor tridesetimi leti, je bilo dogovorjeno in sklenjeno, da mora Turčija izvesti temeljite reforme po vseh evropskih provincah. Turčija pa te dolžnosti ni nikoli izpolnila in evropske velesile niso nikoli ganile s prstom, da bi jo v to primorale.

Zdaj, ko so balkanske države sklenile Turčijo v to z orožjem prisiliti, so velesile začele mešetariti. Francoska vlada, ki se boji, da bi iz balkanske vojne nastale mednarodne komplikacije, se je dogovorila z rusko vlado, da stori primerne korake pri balkanskih državah in v Carigradu, da se izvedejo reforme in zabrani vojna.

Nameravano in predlagano je bilo, storiti kolektivne korake pri vseh teh državah in zahtevati od

Turčije reforme, za katerih izvedbo bi morala dati Turčija garancije.

Za ta predlog pa ni bilo dobiti vseh velesil. Začela so se vsled tega nova pogajanja, a predno so velesile še prišle do tega, da bi se porazumele, so turški lisjaki izkopali pred berlinskim kongresom naročeni reformni načrt in obljubili, da ga izvedejo a — brez garancije.

Zdaj šele so se velesile zedinile zaradi skupnih korakov. A kakšna je ta intervencija! V Sofiji in v Belgradu sta Rusija in Avstrija pritisnili — v Carigradu pa so velesile naravnost pokazale svojo popolno onemoglost. Velesile niso skupno nastopile, nego vsaka zase, velesile niso ničesar zahtevale, marveč Turčiji le nasvetovale reforme. In velesile tudi niso od Turčije zahtevale nobenih garancij, da bo reforme res izvršila, niti so same hotele zagotoviti balkanskim državam, da se bodo reforme izvedle.

Diplomatični polom torej na celi črti — totalen polom. Balkanske države se seveda takemu posredovanju ne morejo ukloniti in če se v zadnji uri ne zgode novi koraki z boljšimi uspehi, bodo govorili meči in topovi. Krivda za to pade na evropsko diplomacijo.

Srbija pred vojno.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Belgrad, 8. oktobra.

«Mi, Petar I., po milosti božjoj i voljoj naroda kralj Srbije, rešili smo na predlog našega ministra vojnog po saslusanju ministarskog saveta, a na osnovu člana 5. o ustroju vojske, da se naša celokupna vojska stavi u mobilno stanje.» Ukaz od 30. septembra 1912.

Ta ukaz so prinesle oficijalne »Srpske Novine« v posebni izdaji omenjenega dne okoli treh popoldne in pred polnočjo je vedel zanj poslednji kmet v zadnji gorski vasi. Na kmetih so ponoči bili plat zvona in strelji iz topičev so naznanjali poziv na vojsko. Od sela do sela je šel ta poziv, ki ga vsak pozna in še v tihi noči so moške in mladeniči oprtili torbe, se poslovili od svojcev in v isti noči odšli k najbližji železniški postaji.

V četrtek 3. oktobra ob osmi uri zjutraj je stopilo takozvano mobilno stanje v veljavo. Do tedaj je moral

biti vsak vojni obvezanec pod zastavo pri svojem oddelku. Poziv na vojsko je imel tak odziv, da je bilo že po preteku 24. ur od kraljevega ukaza torej pred časom 38% rezervistov pri svojih polkih, čemur se vojaški atašeji tujih držav niso mogli dovolj načuditi. Naslednji dan so pritisnili še drugi rezervisti in danes se je razvedelo, da je samo 17 moških izmed rezervistov, bivajočih v domovini, izostalo. Vsi drugi so prišli. Pod orožjem stoji sedaj okroglo 300.000 moških s približno 800 topov.

Vojaška uprava je z izredno spretnostjo našla pot, da je v osemindesetih urah mobilizirala in obenem dislocirala celo vojsko. Koj na to se je začela koncentracija posameznih vojniških oddelkov in takozvani »aufmarsch« na turško mejo.

Srbi nameravajo iz celokupne vojske ustvariti pet operativnih enot, namreč tri armade in dva voja. Zapovedniki teh armad bodo najbrž prestolonaslednik Aleksander, general Stepa Stepanović, general Bož Janković in general S. Živković. Kralj pojde sam v glavni tabor armad, v Kragujevac, kjer bo deloval šef generalnega štaba, general Radomir Putnik. — Tako se čuje od zanesljive strani.

Ukaz o mobilizovanju je sicer prišel nepričakovano in je Srbe presenetil; ali kmalu se je pomiril narod in bojno navdušenje pregnalo je iz srca vse pomisleke in vso malodušnost. Petstoletno kopnenje za osveto Kosovega polja in grozodejstva, ki so jih priredili Turki pred kratkem v Stari Srbiji in Makedoniji izzvali so v Belgrajcanih bojaželjnost, da so se spontano združili v številne skupine brez razlike stanu in prepevali bojne pesmi po »Terzijah«, po ulici »Kneza Mihajla« in ulici »Kralja Milana«. Dole sa Turcima! Živela Stara Srbija! Živeli Bugari! klicala je množica zvečer 30. septembra. Drugi dan je nudil Belgrad kaj pisano sliko. Nепrestano so se valile po ulicah skupine kmetov peš in na konju, da se zgleda na prostranem »Trkalištu« ali v vojarnih in skladiščih, kjer so se takoj preoblekli in dobili orožje. Potem so vzeli slovo od svojih dragih, ki so jih spremljali v mesto. Večkrat so se ponavljale poslednje besede očetov in mater svojim sinovom: Bodi junak, ker junaka sprem-

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski spisal Alphonse Daudet.
Prevel Oton Župančič.

(Dalje.)

Prijela sta se bila za roke in si šepetala tiste gluposti: »Kako je? — Hvala, ni slabo. — Torej sinoči si se odpeljal? . . .« A vznemirjeni glas je dajal besedam pravi pomen. Sedla sta na divan in ko se je prvo razburjenje malo poleglo, mu je rekla Fani potihoma: »Ali nisi spoznal moje gospodinje? . . . pa si jo vendar že videl . . . na plesu pri Déchelettu, španjolska nevesta je bila . . . Malo zarjavela nevesta.«

»To je torej . . .«
»Rosario Sanchez, de Potterjeva žena.«

Ta Rosario, ali pravzaprav Roza, katere ime je bilo pisano po oknih vseh ponočnih zabavišč, in vedno še zabeljeno s prav mastno opazko, je bila prej »voznica« v hipodromu, slavna med veseljaškim svetom radi svoje cinične razuzdanosti, svojega jezika in svojega bica, za kar oboje so se jagmili klubovci, ki jih je imela na vajetih kakor konje.

Sanjolka iz Orana, je bila bolj lepa nego dražestna, in je delala še

vedno pri večerni razsvetljavi nekaj vtiska s svojimi črnorjavimi očmi in stisnjenimi obrvmi; a tukaj, celo v nejasni luči, ji je bilo poznati petdeset let, začrtanih v njen pusti, trdi obraz z zelo veliko rumeno kožo, kakor limone iz njenih krajev. Leti in leta intima prijateljica Fani Legrandovi, jo je uvajala v galanterijo, in že samo njenega imena se je Ganssin ustrašil. Fani, ki je ugenila, zakaj se mu roka trese, se je začela opravičevati. Na koga naj bi se bila obrnila radi službe? V lepi zadregi je bila. Sicer pa Roza sedaj miruje; bogata, zelo bogata živi v svoji hiši na avenijski de Villiers ali v svoji vili v Englienu, sprejema nekaj prejšnjih prijateljev, a samo enega ljubimca, vedno istega, svojega godbenika.

»De Potterja?« je prašal Jean . . . »Pa sem mislil, da je oženjen.«
»Saj . . . oženjen, otroke ima, in zdi se mi celo, da mu je žena lepa . . . a to ga ni oviralo, da se ne bi bil vrnil k prejšnji . . . in če bi videl, kako ž njim govori, kako ž njima ravna . . . A, ta je v kleščah, ta . . .« In stisnila mu je roko z nežnim očitkom. Dama je tisti trenutek prenehala s čitanjem in je govorila proti svoji torbici, ki se je zibala na vrvi.

»Ali boš že pri miru, ali ne! . . .« Potem pa upravitelji z zapovednim glasom: »Daj mi hitro košček sladkorja za Bichita.«

Fani je vstala, prinesla sladkor in ga je pomolila torbici pred odprtino z laskajočimi besedami, kakor bi

ga ponujala otroku . . . »Poglej no to srčkano živalico . . .« je rekla svojemu ljubčku in mu je pokazala čisto v bato zavito nekakšno in grampavo gašcarico, z nazobčkanim grebenom, s kapico na glavi preko drhteče, žulčaste kože; bil je kameleon, ki ga je dobila Roza iz Algirije in ga je z vso skrbjo greda, da ga je v Parizu prezimila. Zaljubljena je bila vanj silneje nego kdaj v katerega moškega; in po priljubljenem Faninem milovanju je Jean kaj jasno presodil, kako mesto ima ostudna žival v hiši.

Dama je zaprla knjigo in se je odpravila. »Ni preslabo za drugo polovico meseca. Samo na luč pazi!«

Z gospodinjskim očesom je pogledala še po skrbno pospravljenem salonu s pohištvi, z žametom prevlečenim, odpihnila prah s palme na enonožni mizi, opomnila, da je vzenina pri zavesah na enem mestu raztrgana; nato je mladi dvojici spoznamno namignila: »Vesta, otroka, da mi ne bosta uganjala neumnosti . . . hiša je na zelo dobrem glasu . . .« in stopila je v kočijo pred vrati ter se je odpeljala v boulognski gozd.

»Verjameš, da je priskutno! . . .« je rekla Fani. »Po dvakrat na teden jih imam na vratu, njo ali njeno mater . . . Mati je še strašnejša, še večja škrtica . . . Veš, da te moram ljubiti, če strpim v tej kolibi . . . A sedaj si zopet tukaj, zopet te imam! . . . Tako sem se bala . . .« In stoji ga je objela, dolgo ga je prižemala k sebi, ustnice

na ustnicah, in njegov trepetajoči poljub jo je potolažil, da je še ves njen. A ljudje so hodili sem in tja po veži, paziti sta morala. Ko so prinesli luč, je sedla na svoje navadno mesto, majhno delo v rokah, on čisto poleg nje, kakor kak obisk . . .

»Ali sem se izpremenila, é? . . . Ali sem še precej tista? . . .«

Smehljaje mu je kazala svojo kvačko, ki jo je sukala neokretno, kakor majhna šolarka. Od nekdanji je mrzelo vsako tako ročno delo; knjiga, klavir, cigareta, ali z zavihanimi rokami kaka malenkost za na mizo, s čim drugim se ni bavila svoje žive dni. A kaj si hoče tukaj? Na klavir v salonu ni smela čez dan misliti, ker je morala biti v pisarni . . . Romani? Ona je poznala vse drugačne zgodbe od tistih po knjigah. In namesto cigaret, ki jih ne sme kaditi, se je lotila teh čipk, s katerimi imajo samo prsti opravka, da lahko razmišlja, kar se ji ljubi, in sedaj razume, zakaj ženskam tako ugaja to drobno delo, ki ga je nekoč tako prezirala.

In ko je povzemala nitko prav neokretno, s pažnostjo, ki je razodevala njeno neizurjenost, jo je Jean opazoval, kako je sedela v svoji priprosti obleki, z ozkim pokončnim ovratnikom, z gladko razčesanimi lasmi okrog antično zaokrožene glave, in s tako poštenim, tako razumnim obrazom. Tam zunaj so se vozile neprenehoma razkošno nališpane modne deklice, visoko vzpete na svojih fa-

etonih ter se vračale med šum pariških bulvarjev; in Fani se po vsej priliki ni prav nič tožilo po tem mastito razčeprenem prešuštva, ki bi ga tudi lahko živalica, ki ga je radi njega zavrgla. Samo če je pripravljen obiskati jo kedar pa kedar, pa prevzame rade volje to robovanje, da, še nekaj veselja vidi v njem.

Vsi stanovalci so jo zelo spoštovali. Zenske, tujke brez vsakega okusa, so se posvetovale z njo radi nakupa svoje toalete; dopoldan je učila starejši mladih Peruank peti, in pri izbihi knjig in gledaliških iger je dajala nasvete vsem gospodom, ki so ji izkazovali vse mogoče časti in ljubeznivosti, posebno eden, Holandec iz drugega nadstropja. »Sem kaj-le sede, kjer si sedaj ti, pa se zamakne vame in sedi, dokler mu ne rečem: «Knyper, poleg vas mi je dolgčas.» Tedaj mi odgovori: »To-pro!« — pa gre . . . On mi je dal to malo broško od korald . . . Veš, pet frankov stane; vzela sem jo, da bi mi dal mir.«

Sluga je prinesel pladenj z jedili in ga položil na konec okrogle mize, kjer je potisnil palmo nekoliko proti steni. »Tukaj jem čisto sama, eno uro pred table d'ôte.« Pokazala mu je dve skledi precej obilnega obeda. Upraviteljica je imela pravico samo za dve jedi s pijačo. »To ti je skopulja, ta Rosario! . . . Sploh pa jem rajša tukaj; ni mi treba govoriti, in vedno iznova berem tvoja pisma, ki mi delajo družbo.« (Dalje prih)

lja sreča. Solznega očesa ni bilo zapaziti nikjer! Gospodi, ki so rezervni častniki ali pa vojaški uradniki, hitela so od prodajalne do prodajalne, da si spopolnijo vojno opravilo ter se preskrbe za zimsko vojskovanje. Prostor »Narodne Odbrane« pa so kar oblegali od množice dijakov in drugih mladoletnih državljanov, da se prijavijo kot prostovoljci ali »komite«. Vsaki »komita« dobi starosrbijansko obleko iz bele volne obšito s črnimi trakovi, brzostrelno vojaško puško, jermen za patrone, 3 bombe, pa hajd zbogom na južno mejo proti Koršumlji in Prokupju in Vranji. To je vse, kar dobi komita od društva, nadalje pa mora sam skrbeti, kako se bo preživel, in kako bo koristil domovini na bojnem polju. Mnogi 16—19letni mladeniči iz najboljših gospodskih rodbin odšli so skrivaj in brez dovoljenja staršev na turško mejo.

Cetrti dan po razpoloženju mobilizacije; Belgrad je popolnoma izpremenil svoje lice, ker je prazen takorekoč brez življenja. Na ulicah je videti samo starce, ženske in mladoletne otroke, ker je vse odšlo na polje časti, kar zmore nositi puško. Tako je prestalo i življenje po kavarnah, gostilnah, gledališčih in varijetih, ki so jih morali zapreti. Sodišča in banke takorekoč več niti ne delujejo, dolgovi se ne plačajo. Železnico so vzeli vojaki v svoje roke in vsaki 2 uri hite dolgi vlaki na jug proti Nišu in Vranji. Tovorni in osebni promet je ustavljen in samo »Orient-Express« slobodno prehaja čez Srbijo. Tudi pošta je v vojaških rokah in vsa pisma, ki gredo v tujino ali prihajajo iz tujine se odpirajo, ker vlada obča vojaška cenzura. S kratka, vsa Srbija je spremenjena v en sam vojaški tabor, kjer se pridno vežba v orožju in utrjuje v organizaciji oddelkov. Vkljub slabemu in hladnemu vremenu je vojska navdušena in pri dobri volji in daleko se razlega okoli ognjev in šotorov: »Rado ide Srbini v vojneke«.

Gribljanović.

Črna gora v vojni.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Črna gora, 9. oktobra ob 9. uri 40 min. dopoldne: Danes jutraj ob 5. je bila Turčiji napovedana vojna.

Cetinje, 9. oktobra ob 4. uri 50 min. popoldne: Danes je kralj izdal v patriotskem duhu spisano proklamacijo na narod, ki opravičuje napoved vojne in pozivlja črnogorsko vojaštvo k hrabrosti za zmago balkanskih kraljevin.

Cetinje, 9. oktobra ob 11. uri 55 min. ponoči: Črnogorska infanterija je zavzela danes zvečer trdnjavo Mojkovac med Kolašinom in Bielopoljem. Vesti z bojišča so nedostatne.

Avstro-ogrsko in rusko posredovanje.

Avstro-ogrski in ruski poslani ki pri balkanskih državah so storili včeraj korake v prilog miru. Že iz početka se je splošno naglašalo, da je mirovno posredovanje, kakršnega so se lotile velesile, le bolj akademičnega pomena in to naziranje se je izkazalo včeraj kot upravičeno. Če bi velesile bile same prevzele vso polno garancijo za izvedbo reform v Makedoniji, bi bilo vsaj nekaj upanja, da se ohrani mir. Ker pa so velesile odklonile vsako odgovornost za izvedbo turških obljub, je bil korak velesil že v naprej brezupen.

Iz Sofije poročajo, da je ministrski svet natančno preštudiral mirovno posredovanje velesil, žal pa, ni našel ministrski svet v predlogih onega, kar je pričakoval, namreč natančno določene reforme in garancije za izvedbo teh reform. Poleg tega pa ustmeno posredovanje obeh poslani kov tudi ne zahteva demobilizacije, marveč samo obljubo, da balkanske države ne bodo podvzele ničesar, dokler niso končana pogajanja. — Splošni vtisk, ki ga je imel bolgarski kabinet od posredovanja, je bil ta, da hočejo evropske velesile mir za sebe, ne pa za balkanske države.

Bivši ministrski predsednik Malinov se je o posredovanju baje izrazil: To je neizogibna vojna! Splošno se opaža celo nezaupnost proti velesilam, češ, da so hotele pridobiti čas za Turčijo, da konča svoje priprave.

Tudi v Belgradu je napravilo posredovanje velesil isti vtisk, kakor v Sofiji. Tu je privatno posredoval tudi še francoski poslanik.

Na Cetinju sta posredovala avstro-ogrski in ruski poslani ki ob 11. dopoldne, med tem ko je bila črnogorska vlada turškemu poslaniku izročila že ob 10. legitimacije. Črnogorska vlada je takoj odgovorila, da je prišlo posredovanje prepozno, ker je Črna gora že pretrgala vezi s Turčijo.

V Atenah je ruski poslanik še posebno naglašal, da bi bila vsaka akcija balkanskih držav lahko usodna, ker »Balkanska zveza« pač mnogo

riskira, da pa ne more nikdar več doseči, kakor hočejo doseči velesile od porte.

Nota velesil je v Atenah prej razburila, kakor pomirila. Listi svare vlado, da naj ne verjame nejasnim obljubam Turčije, ki se zrcalijo tudi v noti.

Balkanske države so odločene odgovoriti na noto velesil popolnoma konformno, zato se odgovor zavlačuje. Gotovo pa je, da balkanske države ne bodo demobilizirale svojih armad, vsled česar je

vojna neizogibna.

Angleški listi naglašajo, da je bilo posredovanje velesil nezadostno ter svare, da bi mislile velesile sedaj samo na lokaliziranje vojne. Velesile naj se bavijo s konstruktivno politiko za prihodnost ter bodo našle boljše naloge, kakor je reformni šema iz leta 1880. Tudi pravijo listi, da ne sme vojna kot taka odločati, marveč volja velesil.

V belgradskih političnih krogih je napravila izjava ruskega zunanjega ministra Sasonova mučen vtisk. Listi se ostro obračajo proti oficijalni ruski politiki, ter apelirajo na rusko javnost, da naj se ne identificira s protislovansko politiko ruskega zunanjega ministra.

Vojna napoved.

Berolinska »Post« poroča iz Carigrada, da je bolgarski poslanik pri porti že včeraj napovedal Turčiji vojno. Na bolgarskem poslaništvu na Dunaju o tem senci ob 8. še ni bilo ničesar znanega. Dunajski diplomatični krogi pa so mnenja, da bosta Srbija in Bolgarska napovedali tekom današnjega dne vojno. Po drugi verziji napove Srbija vojno šele v soboto.

Sasonov, ki odpotuje na Rusko, se je izjavil napram nekaterim poročevalcem listov, da je Črna gora napovedala Turčiji vojno sporazumno z drugimi balkanskimi državami.

Iz Petrograda poročajo, da se je izrazil Miljukov, najboljši poznavalec balkanskih razmer, da ni pričakovati, da bi vojna na Balkanu trajala dalj kakor dva meseca, ker bodo nato velesile intervenirale.

Prvi boji.

Iz Carigrada poročajo, da so Črnogorci obkolili in napadli Berane. Turki se trdovratno upirajo in se hočejo toliko časa braniti, da pride pomoč. Turki celo upajo, da se bodo morali Črnogorci umakniti. Druga privatna poročila iz Carigrada pa pravijo celo, da so Albanci pod poveljstvom Riza beja zasedli Berane, nakar so začeli prodirati na črnogorsko ozemlje. Seveda so to turška poročila. Carigradski časopis »Sabah« je mnenja, da so Črnogorci zaradi tega napadli Berane, da se združijo s srbsko armado.

Črnogorci so predvčerajšnjim napadli tudi obmejne kraje Karakol in Kalavo, vendar so se pa — kakor pravijo turška poročila — morali umakniti. Turki so imeli 15 ranjenec. Posadka v Araci, ki so jo tudi napadli Črnogorci, ima povelje, naj se brani do skrajnosti. Boj še ni končan.

Tudi srbske čete so že napadle Turke. V noči od torka na sredo se je vršil pri Javorju krvav boj. Iz tega sklepa jo v Carigradu, kakor poroča »Frankfurter Zeitung«, da hočejo Srbi udreti v Sandžak.

Toda tudi med Bolgari in Turki je prišlo že do boja, in sicer pri Dalumai - Bala.

Albanci.

Turško notranje ministrstvo oficijalno poroča, da je Essad paš, ki koraka na čelu večjega števila čet proti Skadru, prekoračil reko Matjo. Poglavarji Malisorov so mu baje prisegli zvestobo.

Makedonija.

Iz Makedonije poročajo, da so se začeli gibati bolgarski četaši pod vodstvom bolgarskih častnikov. Več mostov so razstrelili. Čete stražijo tudi vse kraje, v katerih bi bila mogoča zveza s turškimi četami v Makedoniji.

Turške nade.

Turški poslanik Rifaat paš se je izjavil napram poročevalcu »Matina« sledeče: Nemogoče je že zdaj vedeti, kakšen učinek bo imela demarče velevlasti v Sofiji. Če izbruhne vojna, bodo zavezniki imeli pred seboj armado ki je odločna, da zmagaja in bo tudi zmagala, kakor sem prepričan.

Bolgarska.

Kakor poročajo iz Sofije, bo bolgarska armada razdeljena na tri dele. Vsak del bo obsegal 3 armadne

zboje, katerih poveljniki bodo baje generali Kutinčev, Dimitrijevič in Ivanov. Vrhovno poveljništvo ima, kakor smo že poročali, faktični vrhovni poveljnik pa bo baje general Savov. Šef generalnega štaba bo bivši vojni minister Petrov.

Včeraj ob pol 4. popoldne je spremila kraljeva telesna straža vojne zastave, ki so bile shranjene v kraljevi palači, k polkom ob meji. — Kralji, kraljica in principi so prisostvovali temu svečanemu aktu in tisočglava množica je spremila zastave na kolodvor. Ko so prinesli zastave z dvora, je zaorilo kakor en glas:

»To je vojna!«

Kakor poročajo iz Inomosta, je železnica transportirala v zadnjih dneh nad 30 aeroplanov s Francoškega, deloma na Bolgarsko, deloma na Srbsko.

Srbija.

Razburjenje v Belgradu je nepopisno. Vsako uro pričakujejo izbruh vojne, kakor pa zatrjujejo vojaški krogi, se bo vojna pričela šele v soboto ali nedeljo brez predidajočega ultimatum.

Vest o napovedi vojne od strani Črne gore v Belgradu ni presenetila. Balkanske države so bile sklenile, da napove Črna gora vojno, ker ima Turčija ob črnogorski meji samo 12 bataljonov vojaštva.

Glede posredovanja velesil za mir se je izrazil ministrski predsednik Pasić napram poročevalcu korespondence Slavija sledeče: Mirovno posredovanje je sedaj popolnoma nepotrebno. Ni je vlade, ki bi mogla sedaj misliti na razoroženje svoje armade. Prišel je veliki trenutek, ko mora rešiti nacionalno čustvo usodopolno vprašanje.

Srbska vlada je odklonila prošnjo srbskega princa Jurja za sprejem v armado in to zaradi njegovega zdravstvenega stanja. Princ Jurij je baje naznanil kralju, da bo pobegnil v Podgorico in tam vstopil v črnogorsko armado.

Grška.

Iz New Yorka poročajo čez London, da se je odpeljalo iz Severne Amerike 25.000 grških rezervistov v domovino.

Avstrija in Balkan.

V avstrijskih diplomatskih in vojaških krogih zatrjujejo, da je Avstro-Ogrska tudi že v mirovnem času popolnoma pripravljena za vse eventualnosti ob južnovzhodni meji. Če bi se vojna bližala avstrijski meji, bo pač treba ojačiti postojanke, sicer pa bo Avstrija ostala popolnoma nevtralna. Edino ta cilj zasledujejo tudi pogajanja, ki se momentano vrše med Avstro-Ogrsko in Rusijo.

Na vsak način pa bodo ta pogajanja tudi odločilno vplivala na nadaljni nastop Avstro-Ogrske med vojno na Balkanu, pri čemer Avstrija ne bo nikdar smela pozabiti na to, da se mora vojna lokalizirati na Balkan, ker je to želja vseh velesil.

Mobilizacija v Rusiji.

Petrogradska brzogovorna agencija poroča, da so vse vesti o mobilizaciji v Rusiji neresnične. Rusija ne mobilizira, marveč je končala tudi že poskusno mobilizacijo in poklicane rezerviste tudi že odslovila.

Kreta.

Konzuli držav - pokroviteljice so izjavili, da ne bodo dopustili, da bi kretski poslanci vstopili v grški parlament. Vse je pripravljeno, da se to prepreči.

Rumunska mobilizacija.

Iz Bukaresta poročajo berolinski »Deutsche Tageszeitung«: Ker se je včeraj tu izvedelo, da se je Bolgarska odločila, napovedati Turčiji vojno, so se kar čez noč končali veliki kraljevski manevri ter se je odredila splošna mobilizacija romunske armade.

Odmevi vojne.

Nizjeavstrijsko obrtniško društvo je napravilo vlogo na zunanjega ministra Berchtolda, v kateri prosi, da naj Avstrija stori vse korake, da se ohrani mir na Balkanu.

Zveza avstrijskih eksportnih trgovcev je protestirala proti splošnemu moratoriju v balkanskih državah pod patronanco balkanskih vlad.

Donavska paroplovna družba bo vzdrževala direktni paroplovni promet z Bolgarsko odslej naprej samo enkrat na teden. Vsled mobilizacije je namreč paroplovni promet na spodnji Donavi skoro popolnoma ustavljen.

Srbija v vojnem razpoloženju.

Belgrad, 8. oktobra.

Včeraj je narodna skupščina sprejela addresso na kralja, kot odgovor na njegov prestolni govor.

Adresa je kratka in jasna. Ko je opisala stališče Srbije napram balkanski situaciji in obupni položaj srbskega naroda v Turčiji, poudarja addressa, da narodna skupščina brezpogojno odobruje, tako mobilizacijo, kakor tudi vse druge vladne naredbe. Zaključuje se addressa tako - le:

»Narodna skupščina, kot predstaviteljica srbskega naroda, je prepričana, da je naš položaj popolnoma odrejen in jasen, kakor so odredene in jasne tudi naše dolžnosti.

Odrejeni ukrepi za sigurnost zemlje, so bili prva dolžnost, kateri se je odzvala naša vlada. Narodna skupščina je globoko uverjena, da imajo sporazumljene balkanske države dolžnost, da store vse, kar je v njihovi moči, da bi se zagotovili istiniti pogoji za pravdo in mir na Balkanu. V tem razpoloženju bo narodna skupščina, prožeta bratskih čustev napram svojim trpečim rojakom in prepričana o zmagi pravice in človeških idealov, vršila do samozatajevanja vse svoje dolžnosti ter s tem upravičila pričakovanja celega srbskega naroda.«

Veliko značilne so bile izjave, ki so jih z ozirom na addresso podali med odobravanjem vse skupščine voditelji vseh parlamentarnih strank.

Stojan Ribarac, vodja narodnjakov, je rekel med drugim: »Srbija se neče vojskovati za kake reforme, za kako avtonomijo, neče zamenjati robstvo svojih bratov z novim, marveč Srbija bo stopila v vojno in bo izklopala poleg brezštevilnih svojih grobov nove, svete, dragocene, a to samo za ceno popolne osvoboditve in za končno zedinjenje s svojimi brati v Turčiji.«

Stojan Novaković, vodja naprednjakov, je med burnim aplavzom izjavil med drugim tudi to - le: »Turčija je izvabila mobilizacijo, a z njo je došlo nekaj vzvišene, nekaj, s čemer se ne moremo zadosti narodov in nadviti: zveza in sloga krščanskih balkanskih narodov.«

Milorad Drašković, prvak samostalne radikalne stranke, je izjavil: »Mi svojih bratov ne moremo več prepuščati Turkom na milost in nemilost. Turčija nam že decenije odjemlje tihi, veliki, pravi blagoslovljeni mir, mir duše narodne. Naš cilj je jasen. Daje ga in upravičuje edinstvo krvi, edinstvo misli, edinstvo jezika in prošlosti, edinstvo trpljenja Srbov v Turčiji in nas tu.«

Milan Gjurić je v imenu radikalne, to je vladne stranke, izjavil: »Moramo na Kosovo, da osvobodimo brate od težkih verig. Z brati na Balkanu stopamo v vojno, ne za to, da bi se polastili tujega, marveč da bi bratom razbili robske verige.«

Iz navedenih govorov je razvidno, da ves srbski narod misli samo na eno, to je na osvoboditev zarobljenih rojakov v Turčiji.

V vrste srbske vojske vstopajo dan za dnevom novi prostovoljci. Samo pri odboru društva »Srbski Bratje« se je zglasilo nad 3000 prostovoljcev. Ti prostovoljci so po večini iz Stare Srbije in Makedonije.

Vsi prijavljeni so bili poslani »Narodni Odbrani«, ki jih je oborožila ter jih odpravila v skupinah na turško mejo.

Pri »Narodni Odbrani« se je prijavilo 24 Hrvatov za prostovoljce. Vsi so bili doslej gojenci slikarske šole v Zagrebu.

Štajersko.

Štajerski deželni šolski svet je definitivno nastavl pri Mali Nedelji suplentinjo Jožefo Osterc in v Koblju prov. učiteljico Ano Očko. Začasno je stopil v pokoj nadučitelj v Blagovni Jakob Stante in definitivno je vpokojen Jožef Leskovar, okrajni pomožni učitelj v Celju.

Iz Sevnice, 9. oktobra. Zagrebli smo danes Antona Divjaka iz Komarivca. Bil je star, obče znani vese ljak. Nemara se je zbal slabe letošnje vinske letine, kajti za abstinenco mu ni bilo, temveč je vse abstinente, kolikor se vina tiče, prisrčno sovražil. Naj mu bo zemljica lahka!

Iz Pragerskega nam pišejo: Ravno v nedeljo, ko se je na glavnem zboru Narodne stranke znova opozarjalo na vsenemško agitacijo, ki jo uganjajo na naši postaji, se je otvorilo tu novo poslopje nemške šole. Četrta je ta stavba, ki se jo je postavilo iz Roseggerjevega sklada za pomemčevanje Slovanov - zlasti Sloven-

cev! Otvoritev se je izvršila z neobičajnim pompom. Asistiralo ji je do 130 slovenskih otrok, katere so dali zaslepljeni starši vpisati v pragersko pomemčevalnico. Svoj pozdrav in opravičilo, da ni mogel slavnosti zaradi maše prisostvovati, je poslal, kakor se mi je zdelo, tudi polkavski župnik Heber. (»Marb. Zeit.« tudi govori o opravičilu župnika Heberja. Op. ur.) Navzgoči so bili razni nemški poslanci, govorila pa sta od domačinov postajenačelnik Schneider in železniški pristav Schwab. Splošno se je v govorih poudarjalo, da se mora iz Pragerskega ustvariti »nemško kulturno središče«, z drugimi besedami nemška trdnjava, nemški jezikovni otok na prevahnem prometnem središču. Potnik, ki boš potoval iz slovenskih Cirkovc na slovensko Spodnjo Poljskavo, boš hodil po nemški zemlji! Neizrečeno je to žalostno — še žalostnejše pa naše tukajšnje razmere. Saj nimamo na Pragerskem niti najmanjšega lokala, kjer bi se Slovenci zbirali in kjer bi vsaj one maloštevilne ljudi, ki se ne dajo pomemčiti, navduševali za narod in naš jezik! Resolucijo, katere se je sklenila na glavnem zboru Narodne stranke, bi naj naši državni poslanci vpoštevali in bi naj enkrat kar najodločnejše posegli v tukajšnje nemškonacionalno gnezdo!

Iz Pekla pri Poljčanah. Tukajšnje Nemštvo in nemškutarja se vedno trdnejše nacionalno organizirata. Sedaj so si ustanovili samostojno podružnico Südmarke, kateri je takoj pristopilo 43 članov. Vodilno vlogo igrajo pri Südmarki, kakor na Pragerskem tako tudi tukaj uradniki Južne železnice.

Iz Konjic nam poročajo: Dne 7. oktobra je bil za župana izvoljen Ferdinand Klemen, za podžupana dr. Rob. Lederer in za občinske svetovalce dr. A. Kadiunig, Jožef Pučnik in Janez Zottel.

Iz Svetinje pri Ormožu nam pišejo: Tukajšnji župnik se zelo trudi, da bi dosegel odklovanje župana Franca Vraza. Ljudstvo sicer ne ve o drugih njegovih zaslugah, kakor da ne nastopa kot župan zelo objektivno. Bil je kot načelnik krajnega šolskega sveta za vse drugo bolj ko za šolo. Moja podpišuje izjave, vsled katerih se mora potem pri sodnji zagovarjati. Vraz tudi vedno hujska proti ljudem, ki slučajno niso njegovega naziranja, in sploh stori vse, kar mu gospod župnik v svoji strankarski zagrozenosti zaukaže. Posebno pa se je odkloval gospod Vraz takrat, ko je pri nekem požaru v njegovi občini javno hujskal proti tam delujoči požarni brambi, torej nepolitičnemu človekoljubnemu društvu. Ptujsko okrg. glavarstvo bo gotovo samo uvidelo, da take ljudine kaže za odklovanje priporočati.

Iz Gradca. V terek, dne 8. oktobra so se vršile občinske volitve iz 1. razreda. Izvoljeni so bili oficijelni nemškonacionalni - klerikalni kompromisni kandidatje s 731 do 940 glasovi. S tem so občinske volitve v Gradcu končane. Med novimi občinskimi svetovalci je 16 socialistov, 20 odločnih naprednjakov, 2 izrazita klerikalca. Ostali občinski svetovalci še doslej niso pokazali strankarske barve, niso socialisti niti pravi klerikalci, temveč bodo najbrže tvorili konservativno krilo nemških nacionalcev. Sedaj bo tudi v Gradcu kmalu komisarijata konec. Prva seja novega občinskega sveta se misli vršiti okrog 25. t. m.

Drobne novice. Umrl je v graški dež. bolnišnici zasebni uradnik Peter Gregorič, 44 let star. — Zima na Zgornjem Štajerskem. Iz Ramingsteina v gornji Murski dolini poročajo: Pretekli teden so se naenkrat zgubile ovce nekega tukajšnjega posestnika, ki so se še pasle v gori. Ko so jih šli iskat, so jih našli še žive na kupu pod snežnim plazom. Nekemu drugemu kmetu je tudi sneg dobil ovce; živali so bile tako gladne, da so druga drugi žrle volno. — Iz Kozjega poročajo: Dne 1. okt. je vgriznil pes Kolarja nekega Peniča na nogi tako hudo, da mu je iztrgal kos mesa. Rana je pričela gnojiti in Penič se je obnašal kot da bi bil dobil steklino. Za nekaj dni je umrl. Kolar bo imel opravka s sodnijo. — Iz Maribora. Tukaj je napravil več goljufij neki 34letni Franc Weiser z Dunaja, nazadnje sprevodnik pri Južni železnici. Ko so mu postala tla pod nogami vroča, je zginil. Pred možem svarimo. — Iz Smarja pri Jelšah. Nadkomisar finančne straže Juri Klampfer je od tod prestavljen v Ptuj. — Iz Ptujja. Umrl je vpokojeni železniški uradnik Karel Wesely, 80 let star. — Iz Maribora. »Marb. Zeit.« poroča, da se snuje tudi med nemškimi srednješkolskimi dijaki marijanska kongregacija. Vodilno vlogo igrajo kateheti in nek klerikalni visokošollec Kaiser. List pravi, da je radoveden, kaj bodo proti temu ukrenili vodilni šolski krogi. Naivno vprašanje! Nič!

Koroško.

Celovski občinski svet. V večernejši seji je dobil na predlog svetnika Scerzingerja stavbo za novo pošto in brzojavno ravnanje za Koroško v Celovcu stavbni mojster Krisant Ebner. Stavba je proračunana na 286.660 K. Ebner je popustil 12%. Stavba mora biti popolnoma dovršena do 1. oktobra 1913. Stavbno nadzorstvo si je pridržalo ministrstvo za javna dela, in je poverilo kot zaupnika deželnovaldnega stavbnega svetnika Ehrlicha. Značilno pri tej oddaji za Slovence je to, da se je Ebner zavezal, da bo delal kolikor mogoče samo z nemškimi delavci. Prvotno se je govorilo, da se vsprejmejo v prvi vrsti delavci domačini. Domačini pa so tudi Slovenci. Vrh tega pa je Ebner izjavil, da bo v slučaju, da primanjka koroških nemških delavcev poklical nemške zidarje iz Nižjeavstrijskega. To je tako nesramno preziranje domačinov Slovencev, kakoršnega so zmogli edino le skrajno brezobzirni Nemci, in to naj bi koroški Slovenci pri vsaki priliki vpoštevali ter se ravnali po izreku: »Zob za zob«.

Iz Trga. Pisarniški oficijant 32-letni Franc Wolf je poveril pri tukajšnjem sodišču večjo vsoto denarja in pobegnil. Dosedaj še nimajo o njem nobene sledi. — Hlapec Andrej Gangl pa je ukradel svojemu gospodarju 1000 K in tudi pobegnil.

Primorsko.

Tržaška porota. Trgovski pomočnik Placido Orlando je ukradel natakarju Matiju Köglu, ki je bil uslužben v hotelu v palači Excelsior iz kovčka v njegovem stanovanju hranilne knjižice in več dragocenosti v skupni vrednosti 8861 kron. Orlando so kmalu zasačili in so dobili pri njemu še 5510 kron, tako, da je Kogl oškodovan za 3351 kron. Obtoženec, ki je bil že pred 9 leti pred tržaškim deželnim kazenskim sodiščem obsojen zaradi tatvine in poverbe in je bil obenem izgnan iz Trsta, tatvino deloma prizna. Prizna tudi, da je več dragocenosti zastavljal v raznih zastavljarnicah v Trstu in Piranu. Po pričevanju in po govoru državnega pravdnika in zagovornika so porotniki potrdili vprašanje glede tatvine (2000 kron) vsled česar je sodišče obsodilo Orlando na 18 mesecev težke ječe. V kazni se mu vsteje preiskovalni zapor v izmeri 9 mesecev in 13 dni. — Danes se vrši obravnava proti Ivanu Banderju in Ani Schlöglvi zaradi goljufije.

Zasačeni vlomilci. Pred kratkem smo poročali, da so izvršili neznan vlomilci predzren vlom v trgovino s papirjem Glešič v Trstu. Dolgo so iskali krivce brez uspeha. Končno se je posrečilo policiji, da je dobila sled, ki jo je peljal v malo papirno trgovino Franca Mancettija na Aqueductu. Mancetti je doma iz Rima in je bil več let skladiščnik velike trdnice za papir Smolars. V njegovi trgovini je dobila policija več pri Glešiču ukradenih stvari. Nadaljnja preiskava je dognala, da je bil Mancetti v zvezi z bratom Carmelluti in sedlarjem Breščem. Odkrili so tudi veliko papirno skladišče na cesti Scoreria, kjer so imeli vlomilci spravljene papirja in pisarniških potrebščin za več kakor 10.000 kron. Skoro vse to blago je bilo pokradeno pri Smolarsu, nekaj pa pri Glešiču. Kam je izginil denar, ki so ga vlomilci odnesli iz Glešičeve blagajne, še niso mogli dognati. Pri aretirancih ga niso dobili.

Dobra lekocija. Včeraj se je zastopil za Magdalensko bolnišnico v Trstu 15letni dečko Ivan Valenti. Pil je ocatovo kislino. Pasanti so našli dečka, ko se je valjal po tleh in vpil od bolečin. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga rešili. Ko je oče zvedel, kaj je sin napravil, je šel v bolnišnico, vzdignil sina iz postelje in ga oklofutal.

Potopljena trabakula. Povodno zadnje nevihte v Trstu se je potopila nedaleč od Trsta trabakula »S. Antonio«, ki je bila obložena z lesom. Kapitan in trije možje so se rešili, mornar Jurij Soki pa je utonil. Ponesrečenci so bili v malem rešilnem čolnu 8 ur na morju, predno se jim je posrečilo priti do obrežja.

Smrtna nesreča na parniku. Ko so odpenjali včeraj Lloydov parnik »Thebe«, je zadela krmarja Ivana Surcho težka veriga za mačka in ga zadela na glavo. Veriga mu je prebila lobanjo in moža so odpeljali v brezupnem stanju v bolnišnico.

Velika tatvina firneža. Tovarnarju Ludviku Hustosu v Trstu je ukradel neznan tat 140 škatel firneža, ki je vreden 1400 kron. Kot osumljenca so aretirali delavca Ernsta Valetiča, ker so v njegovem stanovanju našli eno od ukradenih škatel. Valetič tatvino taji.

Samomor nemškega mornariškega atašeja v Dubrovniku. Včeraj so našli v nekem gozdičku ne daleč od Dubrovnika ustreljenega nemškega

mornariškega atašeja grofa Posadovskega. Pogrešali so ga že od pondelka jutraj. Posadovsky je še živel, ko so ga dobili in je možno, da bo še okrevljal, ker mu krogla ni prodrla globoko v prsi. Posadovsky, ki je izvršil brzokotne samomor, trdi, da se je obstrlel po nesreči.

Dnevne vesti.

+ Vojna na Balkanu. Iz današnje številke našega lista spoznajo čitatelji, da imamo svoje posebne poročevalce na Cetinju in v Beogradu, a čim napove Bolgarska vojna, pošljemo tudi v njen tabor posebnega izvestitelja. To je seveda združeno z velikimi stroški. Takih telegramov, kakor jih dobivajo svetovni listi, ko velja en telegram kar več tisoč kron, seveda od nas ni mogoče zahtevati. Prinašali pa bodo najbolj zanesljive vesti in kar najhitreje mogoče. Stori smo torej dosti več, kakor se je od nas smelo pričakovati in upamo, da nam bo občinstvo pomagalo zmagovati te stroške z številnimi naročili na list. Obenem opozarjamo občinstvo, naj nikar ne verjame avstrijskim nemškim listom. Ti stoje vsi na turški strani, so sovražni Slovanom in bodo priobčevali ali tendenciozno zavita ali kar izmišljena poročila. V laški vojni v Tripolisu se je tudi pokazalo, da razširja Turčija najgorostnejše laži in ne dvomi, da bo tako delala tudi sedaj. Naša poročila bodo pa zanesljiva in verodostojna in se bo torej občinstvo o teku vojne najlažje in najbolje informiralo iz našega lista.

+ Besede in dejanja. Slovenski klerikalci so bili vedno strupeni sovražniki srbskega in bolgarskega naroda, so tekmovali z najzagrizenjšimi Nemci v zaničevanju in zasramovanju zlasti Srbov. Kako infamno so pisali o Srbih ob času aneksijske krize in veleizdajniškega ter Friedjungovega procesa, kako podlo in hudobno so jih denuncirali in grdili, kajti videli so v njih vedno le pravoslaven narod, ki se neče pokatoličiti. Zdaj so se razmere premenile; zdaj so razmere take, da kaže klerikalcem laskati se Srbom in zdaj vidimo v njih naenkrat brate, katerim se oficijelno prilizujejo, med tem ko govorijo med seboj vse drugače. Včerajšnji »Slovenec« pozdravlja vojno — med seboj pa govore klerikalci, da mora Avstrija vojno na Balkanu porabiti, da anektira Srbijo. Hinaščina je torej, kar pisarijo klerikalci, kajti govore drugače kakor pa mislijo.

+ Nova stranka. Slovenski in hrvaški klerikalci so se včeraj na Dunaju konstituirali kot nova stranka. V prihodnje se bodo imenovali »Hrvaško - slovenska stranka prava«. Načelnika te stranke sta dr. Mile Starčević in dr. Ivan Sušteršič. Stari volk je oblekel novo kožo — to je vse, kar se more reči o tej »novi« stranki, na kateri je pa novo samo ime in drugega nič. Slovenski klerikalci potrebujejo svoje hrvaške somišljenike in zato so se z njimi združili; kadar jim bo drugače kazalo, jih bodo pa na cedilu pustili. Kdor misli, da je klerikalcem sploh za kaj drugega, razen za brezdomnovinski klerikalizem, ta je naiven otrok.

+ Že zopet rigajo! Vsled deževja se je zopet porušil del maline pri Gruberjevem kanalu. Pri tem ni Nadvojvode Friderika cesta prav nič prizadeta. Tudi komisija za osuševanje barja ni mnogo prizadeta, ker se take reči lahko in hitro popravijo. Tudi v tem slučaju se bo popravilo izvršilo, — pa ne na stroške mestne občine. »Slovenec« to dobro ve, ali vendar piše, da bo mestna občina plačevala. S takimi ljudmi se pač nikdo več pričkal ne bo. Župan je vse zakrivil, in prej kot ne, bi bil tudi ljubljanski župan kriv, če bi kako noč dr. Zajec ali pa inženir Stefe pijana padla v Gruberjev kanal!

+ Završniška elektrarna. Z Bleda nam pišejo: V nedeljo 29. septembra t. l. je na obč. zboru »Kat. pol. društva za Radovljski okraj« govoril na dolgo in široko poslanec Piber o dobrotah bodoče centrale ob Završnici. Govoril je mnogo žal, da je pozabil povedati — kdo bo nosil stroške napeljevanje električnega toka od glavne proge do posameznih hiš oziroma poslopij. Ravnotako je pozabil povedati, kje bo dobila država one milijone, da bo poelektrizovala železniško progo Ljubljana - Jesenice. Kajti država menda še ni tako udarjena s slepoto — kakor volilci poslance Pibra — da bi za par sto vsakoletnih romarjev investirala lepe milijone v to lokalno progo, ko je vendar znano vsakemu železniškemu čuvaju te proge, da gre sedaj ves promet, ki je prej pahaljal po tej progi — po Bohinjsko - Turski progi. — Koliko solz bi posušil slavni deželni odbor, koliko gospodarjev bi rešil beraške palice in koliko posestev bi ohranil slovenskemu življu, ko bi dal tiste tisočake, ki jih je zabil v ponesrečeno podjetje ob Završnici

— raje kot brezobrestno posojilo čez glavo zadolženim Blejcem. Boljši bi bil Dieselsjev stroj in gmotno dobri podprti gospodarji, kakor pa sedanjí položaj, ko bo treba gledati in premišljovati, kdo bo plačal ogromne naklade za elektriko in vodovod.

+ Idrijski klerikalci in dijaške podpore. Idrijski »Slovenec« novičar je napisal sledeče preteklo soboto: »Dijaške podpore ne dajo naprednemu dopisniku miru. Pаметen naprednjak pa je še prav pred kratkim izjavil: Stališče, na katerem stoje odborniki S. L. S., je edino pravo. V kratkem bo sestavljen proračun, in tedaj se bo videlo, koliko bo od rednih potreb ostalo za podpore, katerih občina ni primorana dati. Takrat se bo tudi najlažje presojalo, kdo je bolj vreden in potreben. Nekdo pa je odkrito dostavil: »Narodov« dopisnik naj, namesto da kar naprej napada poštene in dobre občinske odbornike, enkrat očitno pove svojim ljudem, da niso delavski groši za to tukaj, da bi nekateri dijaški višjih šol zanje ponosovali ter še v jutru ljudi napadali na cesti. Sploh pa naj se dijaški, ki izkušajo »Prosveto« širiti med našim krščanskim nepokvarjenim ljudstvom, zateko za pomoč k voditeljem »Prosvete«. Priobčili smo nalašč doslovno notico, da se spozna vso klerikalno hudobnost proti idrijskemu dijaštvu. Stara navada klerikalnih dopisnikov je, da vselej, kadar hočejo skriti svoje lastno kopito, privlečejo na dan izjavo kakega naprednjaka, kojega ime pa iz previdnosti zamolče, da je tako odvzeta možnost, vedeti, ali je dotičnik res naprednjak, ali živi le v domišljiji klerikalnega dopisnika. Zato pa take izjave klerikalnih naprednjakov odločno odklanjamo kot tolmačenje mišljenja idrijskega naprednjaka občinstva. Dotični naprednjak, da se je izjavil, da je stališče odbornikov S. L. S. edino pravo. Velik naivnež mora biti, kajti znano je, da odborniki S. L. S. nimajo sploh nobenega stališča, kar so v poldrugem letu svojega delovanja v idrijskem občinskem odboru dovolj jasno pokazali. Dokazov tej naši trditvi ni treba navajati, saj je to moral opaziti vsakdo, ki je kdaj prisostvoval na galeriji kakšne dijaške občinskega odbora. Če so klerikalni odborniki le poskušali kdaj imeti kako samostojno stališče, tedaj jim je Oswald temeljito popravil. Občinski odbor ima vsak čas pravico, sklepati o dijaških podporah. Kaj pomaga sklepati v proračunskih sejah, ko se pa potem vsled Oswaldovih rekurzov proračun na vseh koncih in krajih pristrže. Tako je tudi letos pošel kredit za dijaške podpore vsled Oswaldove krščanske ljubezni do svojega bližnjega in dolžnost občinskega odbora je bila, da sklepa o dodatnem kreditu. Toda tudi proti temu sklepu je Oswaldov rekurz na vidiku in Oswald si mora pomagati, skriti svojo hudobnost in nehumanost s »pametnim naprednjakom«.

Oswaldov pameten naprednjak je tudi povedal, da občina ni primorana dati dijaških podpor. Res je, toda občinski odbor ima pravico, podeljevati take podpore. In dvetretjinska večina idrijskega občinskega odbora si šteje to v svojo moralno dolžnost. Konec zadevne »Slovenec« notice pa je grdo pavšalno obrekovanje idrijskega visokošolskega dijaštva. Ponočni ekscesi, ki so sicer zelo redki v Idriji in jih tudi obsoja vsak pameten človek, nimajo prav nič opraviti s podporami občine dijakom. — Predbacivati pavšalno, da dijaški pončujejo za delavske groše, je klerikalna brezobraznost prve vrste. Poznamo dobro idrijske dijake, ki dobivajo od občine podporo, pa jim treba dati najboljšo spravevalo za njihovo obnašanje v vsakem pogledu. Tja in sem kakke vesele ure pa se jim ne more zameriti, saj niso nimije in po težkem šolskem letu naj bi niti ob počitnicah ne imeli ure razvedrila. Po mnenju klerikalcev so delavsko groši samo za Oswalda in njegove nune in druge klerikalne namene, v tako plemenit namen, kakor je, podpirati revnega slovenskega visokošolca, pa bi jih bilo škoda. Tudi sme občina trošiti denar za drage pravde po Oswaldovi nagajivosti, samo pomagati ne sme rudarskemu sinu do boljše in lepše eksistence. Prav v zadevi dijaških podpor se spozna vsa umazanost idrijskih klerikalcev.

+ Promocija. Odvetniški kandidat gospod S. Stefančič je bil danes dne 10. t. m. na češki univerzi v Pragi promoviran za doktorja prava. Čestitamo.

+ Štefan Lapajne t. Po dolgi in težki bolezni je snoči umrl upokojeni okrajni glavar gospod Štefan Lapajne, star šele 57 let. Pokojnik je služboval skoro pri vseh okrajnih glavarstvih na Kranjskem in dasi je bil izboren uradnik, je bil vendar večkrat preteriran, ker ni nikoli skrival svojega narodnega mišljenja. Nazadnje je služboval kot okr. glavar v Postojni, kjer si je za tujski promet in povzdigo postojnske jame pridobil največjih zaslug. Stopivši v

pokoj, se je preselil v Ljubljano, in sodeloval pri »Slov. Pravniku« in pri »Slov. Narodu« in obnem oskrboval ravnateljske posle pri »Splošnem kreditnem društvu«. Pri zadnjih občinskih volitvah je bil izvoljen kot kandidat narodno-napredne stranke v obč. svet, a je moral kmalu zaradi svoje težke bolezni odložiti mandat. Pokojnik je bil odličen uradnik, ljubezniv in vesel družabnik in je kot politični uradnik z vso vmeno deloval za ljudski blagor. Bodi značajnemu rodoljubu ohranjen prijazen spomin!

— Čuvajmo starine! Včasih mi je otroku pripovedovala pokojna stara mati, kako je bil Turk zel in lud. Ko bi danes vstala iz groba, bi izvestno rekla, da ga v mnogem oziroma prekaša novejši katoliški duhovnik. Kar nam namreč po božjih hranil ni mogla ali hotela uničiti kruta osmanska sila, to v naših dneh razdira, pokvarja, ruši; meče pod kap in uničuje roka nevednega ali hudobnega cerkvenega glavarja. Naši sodobni posvečeni, sedeči na župnih prestolih, — vsaj njih večina, — nimajo nikakega smisla več, za resnobo zgodovinske preteklosti. Dočim so se trudili in stremeli njihovi res izobraženi predniki, da ohranijo potomcem kolikor je možno častitljivi starin, se sedanji ki kar kosajo, kakor za stavo, kdo njih bo odstranil čim impozantnejše število zgodovinsko važnih objektov iz božjih vež, ali celo uničil jih popolnoma. Za to mlado gospodo, ki hoče biti edino merodajna na vsakem polju, ne eksistira ni javno mnenje, ni ordinariatske nalogi, ni predpisi c. kr. centralne komisije, ni kulturna zgodovina; vse si drzne, češ: kaj mi pa morejo! Posebe v ljubljanski sent-peterski cerkvi se sistematično deluje s silo neverjetnim vandalizmom. Tu je baš te dni zadela kruta osoda star pomnik. Na vrsto je prišel krstni kamen, ki je do nedavna zavzemal svoje mesto pod pevskim korom blizu stranskega vhoda. Častitljivi starci je bil še ostalina iz srednjega veka. Svojemumu namenu je služil že v stari gotičski cerkvi, ki so jo 1385. l. sezidali naši praočaki v slavo nebeskemu ključarju in ki so jo rženega cveta 1472 l. požgali Turki. Starec je ostal in šele 1611. l. se je umaknil svojemu sedanjemu tovarišu. Toda tedanji in kasnejši župni predstojniki so imeli čud in smisel za starine; niso ga zavrgli, nego odkazali so mu časten prostor v svetišču in prenesli ga končno celo v novo sedanjo cerkev, ki se je gradila v dobi od 1726 do 1730 l. Vporabljal se sicer ni več kot krstni kamen, a shranjevali so njem do najnovejšega časa blagoslovljeno vodo. Temu častitemu starini, ki je služil v šentpeterskem božjem hramu nad 500 let, so prizanesli celo sirovi Osmani: ljub spomenik prošle davnine je bil našim dedom in pradedom; nikomur ni bil na poti na sedanjem prostoru dolgo dobo, celih 186 let — zdaj stoprav se je spotaknil obenj novojšni Herostrat. Turki ga niso uničili, ne, ta žalostna slava je bila priranjena neznamni Pigmeji apostolskega prvaka, ambicioznejemu župniku Petriču? Človeče božji! Ne ti li v osrčju vašem niti najmanjša iskrica pietetnega čuta? Se vam li nič ne smili ta častiti starec? Kaj hočete z njim?

Quidam interrogator.
— III. Slovenski protialkoholni kongres. Dne 17. novembra vrši se v Ljubljani III. Slovenski protialkoholni kongres. Prireditelja ga skupno Slovenska protialkoholna zveza in pa Društvo zdravnikov na Kranjskem. Slednje si je na zadnjem občnem zboru stavilo obsežen socialni program in je izvolilo poseben odsek za ljudsko blaginjo in higijeno, ki se ima pečati tudi s protialkoholnim vprašanjem. Kongres obeta postati vsled udeležbe zdravnikov posebno zanimiv. Kakor čujemo, se bo obširno razpravljalo o vplivu alkoholizma na razne bolezni, na pr. na duševne bolezni, jetiko, telesne poškodbe itd. Pravniki, šolniki in drugi strokovnjaki pa bodo poročali o kvarnem vplivu alkohola na socialne razmere vobče. Vsa prireditelj bo zasnovana na široki podlagi in bodo povabljeni vsi sloji naroda, istotako zastopniki hrvaškega protialkoholnega gibanja.

— Popisne pole za šolsko matico. Z današnjim dnem je potekel rok za predkladanje izpolnjenih popisnih pol za šolsko matriko. Opozarjamo tedaj vse hišne posestnike, odnosno njih namestnike, da naj nemudoma store svojo dolžnost ter oddajo pole v mestnem zglasevalnem uradu, da se izognejo nadaljnjim neprilikam. — **Velik pretep na Bregu.** Pod tem naslovom je poročal »Slovenec« 8. t. m. o dogodku, ki bo imel posledice pri sodišču. »Slovenec« je dogodek lažljivo zavlil. Prizadeti gospod nam piše v tej stvari: Jaz se še do danes nisem nikdar pretepaval. V zadnji noči, ko sem šel mirno in tiho domov, me je brez vsakega vzroka napadel dobro znani pretepač Emil

Klopčaver, mehanik v Ljubljani in pristen klerikalec, ter mi je provročil več telesnih poškodb. Ako sem se napadalca branil in klical na pomoč stražnika, s tem še nisem zagrešil pretepa. Toliko za danes v pojasnilo.

Poštnemu ravnateljstvu v Trstu. Kako zanikarno opravlja svojo službo poštar Korbar na Hrušici, je znano poštnemu ravnateljstvu že iz raznih pisemnih pritožb. Danes ga hočemo opozoriti na nov, za poštarja zelo značilen slučaj: Na Hrušici živi s trdim delom za silo se preživljavača delavka Sušteršič, Korbarju dobro znana, saj je njen hud sovražnik. Mož Sušteršičev živi v Ameriki, odkoder je poslal svoji ženi 100 kron, katere je pa poslal Korbar v Ameriko nazaj, češ da je naslovljenka na hruški pošti neznana. Mož je dobil denar nazaj in je vsega zapravil v eni noči, ker je mislil, da ne mara žena od njega denarja. Obenem ji je pisal pismo, polno očitani. Tako je prišel Korbarjev čin na dan. Iz same maščevalnosti bi bil napravil ta c. kr. poštar v pošteni družini kmalu največji razdor. Da je poslal denar zgolj iz nagajivosti nazaj, je pri njem čisto umljivo, saj se je sam bahal, da ni hotel izročiti pošte pravčasno pokojnemu nadučitelju Capudru, katerega ni mogel videti. Ker so pa ljudje s tako pošto le na škodi, prosimo poštno ravnateljstvo v Trstu, da naredi tem razmeram energično konec, sicer bodo morali izpregovoriti o pošti na Hrušici poslanci na Dunaju.

Požar. Dne 8. t. m. okrog 2. polodne je pričelo goreti pri posestniku I. Pretnerju na Kupljenju, ki je znan po iznajdbi takozvanih »gepelnov«. Požar je v par urah uničil popolnoma hišo in hlev. Škoda je precejšnja, pogorelec je bil zavarovan. Na lice mesta prihitevši gasilci so mogli vsled pomanjkanja vode le ogenj omejiti, da se ni razširil na sedna poslopja, kajti nevarnost je bila velika. Kupljenj je v bližini Bleda in Boh. Bele. — **Dr. Pegan, kaj mislite, so-li vprašali vrli gasilci ali gori pri klerikalci ali liberalci?**

Kinematograf »Ideal«. Samo danes še krasni spored z veleznimivo dramo »Mrtvaški ples« v kateri igra glavno vlogo slovita umetnica Asta Nielsen. To je prva igra druge serije te svetovnoznane umetnice in je dobila za 8 slk 50.000 K gaže. — Tudi ostale točke sporeda so veleznimive. — Jutri priljubljeni »Specialni večer« z izbranim sporedom.

V Ameriko se je danes dopoldne hotel odpeljati leta 1891. v Mali gori v kočevskem okraju rojeni in tje kaj pristojni Ferdinand Trampusch ter se s tem odtegniti vojaški dolžnosti. Nakana se mu pa ni posrečila, ker ga je na južnem kolodvoru službojoči nadstražnik Večerin tik pred odhodom vlaka v Trst aretirat. Mladenič, katerega so izročili deželnemu sodišču, je imel pri sebi 393 K 34 v denarja.

V barako vlomljeno je bilo v noči 6. na 7. t. m. na Savski cesti branjevki Agati Seliškarjevi ter pri tem pokradenih za 14 K slaščic, za 5 kron pa pokvarjenih. Slaščice so pokradli menda neki mladoletni sladkosnedeži.

Kruh pokraden je bil iz košare že večkrat Gärtnerjevemu hlapcu Francetu Čertariču, ko ga je raznašal po hiši v Stritarjevi ulici, košaro pa med tem časom popustil v veži. Predvčerajšnjem je pa oškodovane pri »delu« zasačil nekega šletnega dečka, ki je tudi prejšnje tatvine priznal.

Tatova smola. Na Glincah je prišel v nedeljo delavec Angelo Bentulini, rodod Lah v gostilno Frana Pirnata in tam sedečim gostom ponudil naprodaj zlat prstan, dežnik in sekiro. Med gosti pa je bil posestnik Franc Sojec iz Viča, ki je sekiro takoj spoznal kot svojo last. Orožništvo je Bentulinja aretiralo in sodišču izročilo.

S ceste. Danes dopoldne se je nek voz električne cestne železnice pokvaril, da ni bil več za rabo in so morali z njim v remizo v popravilo. Na Sv. Petra mostu je pa skočil s tira in so ga morali z dvigačo zopet spraviti nazaj, vsled česar je bil redni promet nekoliko moten.

Skrb za zimo. V nedeljo popoldne je bil iz neke veže na Turjaškem trgu ukraden simonomer zimski potni suknjič, ki je imel rjavkasto kožuho vinasto podlago in tak ovratnik. V suknjiču so bile že obrabljene rokavice iz rjavega usnja. Tatu še niso prišli na sled.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 25 Macedoncev, 37 Hrvatov in dva Slovenca, nazaj pa je prišlo 40 Hrvatov, 37 Hrvatov se je odpeljalo na Dolenjsko.

Izgubljen in najdeno. Kuharica Neža Vrtačnikova je izgubila črn polsvilnat dežnik. — Ga. Marija Schreyeva je izgubila čepeljno pero, ki je bilo sestavljeno iz 18 manjših takih peres. — Izvošček Juri Mosar je izgubil črn havelok. —

Prostak 27. pešpolka Alojzij Seemann je izgubil vrečico, v kateri je bila zelenkasta častniška pelerina. — Sivilja Terezija Košakova je izgubila žensko ročno torbico, v kateri je imela čez 5 K denarja. — Pošestnik Matevž Zadnikar iz Črne vasi je izgubil rdečo denarnico, v kateri je imel 300 K denarja. — Služkinja Frančiška Zajčeva je izgubila polsvilnat črn dežnik. — Žena mitniškega paznika Marija Pakkova je našla dežnik z rožnim vencem. — Hotelski sluga Fran Nessman je našel vrečico z nabitim samokresom.

Dunajski damski elitni orkester pod vodstvom gđne. Anice Rittsteger, koncertuje danes in prihodnje dni v kavarni Central na Sv. Petra nasipu.

Društvena naznanila.

Društvu „Domovini“ je podaril g. odvetnik in predsednik dr. Danilo Majaron 25 kron namesto venca na krsto svojega umrlega prijatelja g. okr. glavarja Lapajnta.

„Sokol“ v Radečah pri Zidanem mostu priredi v nedeljo, 13. t. m. zvečer v dvorani g. Gmeinerja poslovičen večer povodom odhoda člana, brata Hallerja k vojakom. Brat Haller je bil ves čas svojega bivanja v Radečah eden najprirednejših delujočih članov omenjenega društva.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes v četrtek, dne 10. oktobra, se prvič na slovenskem odru uprizori velezabavna, humorja, dvoplov in satire polna „veselo žaložaro“ „Veliki mrtvec“, ki sta jo napisala danska dramatika I. Magnussen in P. Sarauw. Igra je burkasta skoz in skoz, vendar pa po vseh svojih svojstvih daleko presega tisto pitko dramsko zabavno literaturo, ki se zadnja leta šopiri po maloizbirnih odrih. Koderkoli so jo doslej uprizorili, povsod jo je občinstvo sprejelo z gromkim aplavzom in nabito polne hiše so pretresale salve bučnega smeha. Zato se intencija nadeja, da bo z „Velikim mrtvecem“ v najobilnejši meri ustregla vsakomur, kdor se rad nasmeje do solz. Za abonente par, začetek ob pol 8., konec po 10. Med drugim in tretjim dejanjem bo daljši odmor.

Zveza dramatičnih društev, Nedavno smo prinesli članek Ivana Kežarja, intendanta mariborskega slovenskega gledališča, o namenih in nalogah novoustalovljene Zveze dramatičnih društev. Pravila te Zveze je sedaj kranjska deželna vlada odobrila ter se vrši ustanovni občni zbor dne 27. t. m. ob 10. uri dop. v restavraciji „Zlatorog“ v Ljubljani, Gosposka ulica (Fr. Krapeš). K Zvezi more pristopiti vsako zakonito dopuščen slovensko ali slovansko dramatično ali pa nepolitično, poleg drugega tudi dramatično goječe društvo. Člani teh društev so obenem člani Zveze. Zveza prične svoje delovanje takoj, ko pristopijo vsaj tri dramatična društva. Priglasje sprejemata g. Fran Govekar v Ljubljani (magistrat) in gosp. Ivan Kežar v Mariboru (Dramat. društvo).

Književnost.

— »Ljubljanski Zvon«. Na uvodnem mestu oktobrske številke spet radostno pozdravljamo draga znanca R. M. Vojanova. V resnici je bil Dalmatinov prevod svetega pisma tako »dobra letina«, kakršne pozneje nismo več doživeli v slovenski književnosti nad dvesto let! »Matjažev sonet« istega pesnika hrani v sebi krepko vsebino. — Četrty spev Akerčevega »Atile v Emoni« nam riše srečno ljubezen Horace o bližajočih se Hunih vznemirjajo ljudstvo. — R. Murnik je priobčil dvoje poglavij romana »Hči grofa Blagaja«. Efektno je vpletel pogrebne obrede mohamedanske; Osman paša se pripravlja na bojni pohod proti Kranjski. »Gorje Ljubljani! Ako se nam ne uda izlepa, jo popalimo do zadnje koče!« — Pugetlj nadaljuje »Jetnika«. J. Premk pa »Tobijeve noči«. — Fr. Govekar je očrtal razmerje Ant. Askerca do švedskega pisatelja in pesnika, dr. Alfreda Jensena. — Ravnatelj L. Pintar nadaljuje svoje študije o krajnih imenih ter je dokazal, da odgovarjajo mnogi nemški »Geschies« slovenskemu »Selo ali Sela«. — Dr. Vinko Zupan se spominja v daljšem eseju umrlega Jar. Vrchlickega, najplodovitejšega in najbolj univerzalnega pesnika sedanjih dob, ki ga je vezalo prijateljstvo tudi z našim Askercem. — Med književnimi poročili je priobčil dr. L. O. Čar nekaj opazk o Grafenauerjevi »Zgodovini novejšega slovenskega slovstva« in sicer s kulturnopolitičnega stališča. Kratke referate čitamo o dr. Tillerjevem Ustavoznanstvu avstrijsko-ogrske monarhije, o dr. Gla-

serjevi študiji »Der indische Student« in »Antologiji novije srpske lirike«. — Dr. P. Kozina ugodno ocenjuje 3. in 4. snopič »Novih Akordov«. M. Pakk pa se spominja umrlega domačega zgodovinarja P. pl. Radicsa. R. Z.

Razne stvari.

* **Umrli pred oltarjem.** »Nar. Hlasnik« poroča: V Topolčanah je v nedeljo ondotnega župnika Evgena Hollakija zadela kap, ravno ko je maševal. Hollakij se je zgrudil na tla in bil na mestu mrtve.

* **Nov izum v zrakoplovstvu.** Dunajski inženir Klinkosch je napravil aparat, ki omogočuje zrakoplovcem tudi ponoči rekonoscirati. Naprava obstoji iz svetilke, ki sveti za 50.000 sveč in ki je pritrjena na padalu.

* **Krvavi upor kaznjencev.** Iz Galaca poročajo: V tukajšnji kaznilnici so se uprli kaznjenci. Upor je zadušilo orožništvo po krvavem boju. Sedem kaznjencev je bilo ustreljenih, petnajst pa ranjenih.

* **Obsojeni napadalec na italijanskega kralja.** Iz Rima poročajo: Atentator d' Alba, ki je izvršil napad na kralja, je bil obsojen na trideset let ječe. Ko bo kazen prestal, ga bodo še tri leta nadzorovali.

* **Grozovita nesreča.** V Tampico v Mehiki se je zgodila predvčerajšnjim velika eksplozija, hi je povzročila velik požar. Več nego sto oseb je smrtno ponesrečilo. Zgorelo je mnogo poslopij v trgovskem oddelku.

* **Večkratni morilec — prijet.** Iz Petrograda poročajo: V Aleksandrovu je policija prišla roparskega morilca Blocha, ki ga je več let zasledovala. Bloch je petkrat pobegnil iz ječe in je izvršil petnajst umorov in roparskih umorov. Obsojen je bil dvakrat na smrt in na dvajset let prisilnega dela.

* **Žrtve zrakoplovstva.** Iz Novega Jorka poročajo, da je aviatik Steven-son iz Birminghama skočil v Alabama razstavi iz svojega poškodovanega aeroplana ter se ubil. — Iz Petrograda poročajo, da se je pri preskušanju novega aeroplana v aerodromu ponesrečil aviatik Rajevski. Njegovo stanje je brezupno.

* **Roman.** »Novoje Vremja« poročajo: Pred par leti se je seznanil mladi, inteligentni mož, Senjukov v Odesi, z mlado gospo Pavlino Spirtovo. Zaljubila sta se drug v drugega. In posledica tega je bila, da se po kopaljski sezoni mlada žena ni več vrnila k svojemu soprogu, temveč živela s Senjukovom. Ko je soprogo izvedel za ta čin svoje boljše polovice, se je odpeljal v Odeso in med prepriro izbil Senjukovu oko. Navzlic temu je pa mlada žena še nadalje ostala pri svojem enookem ljubimcu. Čez nekaj časa se je seznanila z bogatim veloposelnikom Petkom Bofisovom iz Kremenčnega ter — zapustila Senjukova. Toda mlada gospa se je kmalu nasitila te ljubezni ter se vrnila k svojemu enookemu ljubimcu. Čez par mesecev se je pa zgodila čudna izprememba. Pavlina se je zopet vrnila v Kremenčug ter vprašala svojega bivšega ljubimca: »Ali me hočeš zopet, ljubi Petek?« In zopet sta živela skupaj. To je bilo Senjukovu nekako preveč. »Zakaj sem zaradi nje izgubil oko?« si je mislil ter sklenil poiskati svojo bivšo ljubico. In našel jo je. Prišlo je do prepira in Senjukov je bil s svojo ljubico zaklal. Senjukov je napadel tudi Bofisova, toda ta mu je iztrgal nož iz roke. Morila so zaprli.

* **Trust beračev.** Najmlajši med trusti, ki jih v Ameriki ne primanjkuje, je trust beračev; njegova organizacija je tako popolna in tako temeljito »deluje«, da je bila policija primorana, da je posegla vmes. Nekaj časa sem je število slepih in po-habljenih beračev v nekaterih velikih mestih Združenih držav sumljivo naraslo. Policija je odredila poizvedbe in je celo vrsto takih beračev pri-jela. Iz njihovih izpovedb se je sedaj dognalo, da so bili ti berači samo na-stavljenci velike administracije, ki je priberačene zneske kontrolirala, dobivala veliko provizijo, oddajala koncesije za beračenje, z eno besedo, ki je berače nesramno izkorišča-la. Preiskava je dognala, da je trust imel pod svojo komando nekaj tisoč pohabljenec, ki so centralni blagajni plačevali povprečno po 5 K na dan.

* **Ameriški milijarderji.** Alfred Vanderbilt bo prejel 20. oktobra na svoj 35. rojstni dan drugo polovico očetove dedščine. Doslej je imel »samo« 120 milijonov kron premoženja, ki se bo sedaj podvojilo. Z ozirom na to poročajo newyorški listi o sedanjem imetju velikih amerikan-skih finančnikov. Vsem načeluje John D. Rockefeller s skoro 5000 milijoni kron, njemu slede Carnegie s 2400 milijoni, Morgan z enako vsoto, William Rockefeller s 1200 milijoni in za temi George F. Baker, James B. Dulke, James Stillman, Hen-ry C. Frick in William K. Vander-bilt, ki imajo premoženja od 1200 do

800 milijonov kron. Alfred Vander-bilt bo ob svojem 35. rojstnem dne-vu med navedenimi bogataši še ved-no »ubog«. Newyorški listi prinašajo k tem številkam razne komentarje ter menijo, da se mora omejitvi kopi-čenje premoženja v rokah posamez-nikov.

* **Poslednja želja umirajočega skopuha.** Te dni je v Budimpešti umrl lastnik poslopja, v katerem je nastan-ovno kraljevsko gledališče, Karel Kraus, v starosti 74 let. Mož je bil celo svoje življenje velik čudak, ali bolj rečeno velik skopuh. Ko se je bil pred desetletji priselil iz Češkega, si je najprej kot mesar in pozneje kot veletrgovec z živino pridobil mi-lijonsko premoženje. Kljub temu pa je živel tako skromno, kakor da bi se nahajal v najsiromašnejših razme-rah. Tako je n. pr. že nekaj let sem za šest vinarjev sira in košček kru-ha tvorilo njegovo edino večerjo. Svojem revnim sorodnikom ni nikoli privoščil podpore. Seveda je ravnat-elju kraljevskega gledališča ob vsa-ki obnovitvi kontrakta povsaj na-jemnilo. Ko je čutil, da se mu bliža konec, je poklical k sebi svoje sorod-nike in se je poslovil od njih z besedami: »Želim, da bi prišel po moji smrti vesoljni potop, da ne boste mogli zapravljati mojih dragih za-kladov.« Po njegovi smrti so našli sorodniki v njegovi zapuščini 540.000 kron gotovega denarja in 600.000 K v vrednostnih papirjih. Razentega je zapustil več realitet, ki reprezentira-jo veliko vrednost. Ravnatelj kra-ljevskega gledališča se pogaja sedaj za nakup gledališkega poslopja.

* **Zalosten konec Napoleonove matere.** Le malokomu so znane tra-gične razmere, v katerih je preživela svoje zadnje dneve Napoleonova mati. Stanovala je zadnja tri leta svojega življenja v neki podstrešni sobi v tretji etaži palače Pamphili v Rimu. Ena izmed njenih snah je bila avstrijska vojvodinja ter velika voj-vodinja Parmiska in Guastalska, dru-ga snaha pa je imela za očeta vir-temberskega kralja. Toda te hčere so popolnoma zapustile staro ženo, kakor tudi njeni sinovi, ki so skrbeli v prvi vrsti za to, da so si ukrepili eksistenco. Njena edina družba je bila neka postrežnica in neki sluga. Zadnji, z imenom Gioachimo Plezza je prišel nekega dne na idejo, da bi kazal staro ženo ljudem za denar. V ta namen je stopil v zvezo z nekate-rimi hoteli, ki so pošiljali k njemu tuje in dobivali za to gotovo od-škodnino. Vedno, kadar se je nabra-la večja skupina radovednežev, je odprl Gioachimo Plezza spalnico Leticije Ramolino ter izblebetal skrbno naučeni komentar, med tem ko je uboga starka, mati velikega Napoleona ležala brez pomoči v naj-večji bedi na postelji. Ob neki taki priliki je tudi umrla.

* **Visoki zdravniški honorarji.** Pri sodišču v Charlottenburgu se je vršila nenavadna razprava. Neki zdravnik je tožil namreč ozdravljene-ga bolnika za plačilo 50.000 K. Tako visoka cena za vrnjeno zdravje ni ni-česar nenavadnega. Abdul Hamid je plačal berlinskemu zdravniku Bier-nu več sto tisoč kron, ko ga je zdravi-l v Carigradu. Prejšnji angleški kralj, Edvard VII., je še kot princ wa-leški pozval zdravnika Jeunera. Za mesec dni, kar je bil zdravnik pri njem, je plačal 200.000 K. Ko je Ed-vard VII. obolal na tifusu, je plačal za zdravljenje 200.000 K, a za zdravlje-nje pred kronanjem je plačal 400.000 kron. Znameniti zdravnik Zacharijas je dobil od očeta sedanjega ruskega carja 300.000 K za zdravljenje, ki je trajalo samo dva dneva. Cesar Frider-rik je plačal zdravniku sir Morrelu Makenzie za kratek čas zdravljenja 400.000 kron. Prejšnji perzijski šah je plačal pariškemu zdravniku dr. Ga-lezowskiju 100.000 K, ker je ozdravi-l neko neznatno očesno bolezen nje-govemu sinu. Toda ne plačujejo sami kralji tako visokih honorarjev. Ame-riški milijarderji ne zaostajajo mnogo za njimi. Vanderbilt je spremljal njegov hišni zdravnik na potovanju, ki je trajalo šest tednov. Za to je do-bil honorar 100.000 kron. Neki an-gleški lord je plačal zdravniku dr. Gallu v Bristolu en milijon kron, ker mu je ozdravil koleno. Ko je bil v Bufallu ranjen ameriški predsednik Kinley, so dobili zdravniki za zdravljenje 170.000 dolarjev. Milijonar Marschall Fiedl je plačal zdravniku dr. Billingsu 150.000 K za sedem-dnevno zdravljenje. Zdravnik, ki je skozi pet let zdravil in srečno v grob spravil angleškega lastnika rudnikov Baldewina, je dobil 400.000 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Manifest črnogorskega kralja na ljudstvo.

Cetinje, 10. oktobra. Včeraj je bila javno izdana proklamacija črnogorskega kralja na črnogorsko ljud-

stvo. Kraljevi manifest, ki je bil se-stavljen v naravnost pesniški obliki in slogu, najbrže od kralja samega, je napravil nepopisno globok vtisk. Proklamacija pravi: Nemogoče je nadalje preslišati obupni kriki prebi-valstva v Stari Srbiji. Turki more otroke, žene in starce, možje se skriva-jo v gorah in beda med prebival-stvom je neznosna. Ljubezen do do-movine zahteva, da hitimo svojim bratom na pomoč. Pozivljamo vse zveste Črnogorce, da pohite pod mo-jo zastavo in moje vodstvo ter da podajo bratsko roko zatiranim bra-tem v Turčiji in junaškim Malisorom. Za nami stoje vsi krščanski kralji na Balkanu. Ne zabite otroci starega ju-naštva in slave srbske domovine. Simpatije vsega srbskega naroda, vseh Slovanov in vsega civilizirane-ga sveta so na naši strani. Plemenite roke so zagrabile za meč ter nam hi-te na pomoč srbski, bolgarski in gr-ški vojniki, ki se hočejo v bratski lju-bezni boriti skupaj s Črno goro. — Črnogorci! Naša pot gre v Staro Sr-bijo, da se združimo tam z brati iz Srbije, kjer nas pričakuje moj ljubi zet, srbski kralj. Objeli se bomo z brati Srbi in prinesli svobodo zatira-nemu ljudstvu. Nebo naj blagoslovi ta naš pohod, o katerem sem sanjal že v svojih otroških letih ter sem dal du-ska tem svojim željam v neštetihih pesmih. Živela Črnogora! Živela bal-kanska zveza!«

London, 10. oktobra. Reuterjev biro pravi, da je pričakovati šele ju-tri ali pojutrišnjem odgovora na in-tervencijo velesil, ki bo popolnoma odgovarjal proklamaciji vojne.

Gibanje na Ruskem.

Belgrad, 10. oktobra. Tukaj so vzbudile veliko zadovoljnost med vsemi krogi vesti, ki so došle iz Pe-trograda, glasom katerih rusko časo-pisje vedno odločneje zahteva od vlade, da Rusija ne sme pustiti slo-vanskih balkanskih držav usodi. Te vesti zatrujejo, da je stališče Sasso-nova popolnoma omajano in da je Sassonov dokončal svoje diplomati-čno delovanje v Berlinu.

Ruski prostovoljci.

Belgrad, 10. oktobra. Arhimandrit Mihajl srbske občine v Moskvi je sporočil, da se je vpisalo v listo prostovoljcev, ki je razporejena v srbski cerkvi, dosedaj že 20.000 pro-stovoljcev. Skoro vsi prostovoljci so dobro oboroženi in odidejo v prihod-njih dneh na Balkan.

Vstaja v Sandžaku.

Belgrad, 10. oktobra. Izza meje Sandžaka so došle vesti, da se je v Novem Varosu uprl kristjansko pre-bivalstvo. Uporniki so pregnali turške oblasti in proklamirali neodvis-nost od turške vlade.

Srbska municija.

Belgrad, 10. oktobra. Vojni ma-terijal, ki so ga zadržali na ogrskih železnih, ni, kakor zatruje srbska vlada, last Srbije, marveč Bolgarije. Srbska vlada je sprejela že ves vojni material, kar ga je naročila v ino-zemstvu, razum onega, ki ga je za-plenila Turčija.

Vesti iz Stare Srbije.

Belgrad, 10. oktobra. Kristjani v Stari Srbiji organizirajo v onih kra-jih, kjer imajo večino, lastne urade, da se zavarujejo proti turškim izda-jstvom. V onih krajih pa, kjer so kristjani v manjšini, pa beže kristjan-ske družine v gore pod zaščito četašev.

Boji okoli Podgorice.

Cetinje, 10. oktobra. Črnogor-ska armada je včeraj dopoldne na-padla turške utrbe okraj Podgori-ce. Po štirurnem artilerijskem boju so Turki zbežali s holma Planinice. Črnogorci so nato navali na Dečić. Popoldne so Turki dobili ojačenja. Vnel se je ljut boj, katerega izid še ni znan.

London, 10. oktobra. Reuterjev biro javlja: Ob 8. zjutraj je najmlajši sin kralja Nikite, princ Peter, izpal prvi topovski strel na turške utrbe. V tem trenutku je vojaška godba v taborišču zasvirala črnogorsko na-rodno himno: »Onamo, onamo za brda ona.« Po 21 minutah so Turki v divjem begu zapustili utrbe, katere so nato Črnogorci zmagovalno za-vezeli. Okrog poldneva so črnogorski voji jeli prodirati proti Dečiću. Ob dveh popoldne so se izkrcale turške čete na bregu Skadrskega jezera. Započela se je bitka, ki je trajala do večera. Popoldne je prišel k armadi kralj Nikola s princem Mirkom ter na bregih Skadrskega jezera opazo-val vojne operacije. Zvečer se je kralj vrnil v Podgorico, kjer je imel zvečer dolgotrajno posvetovanje s prestolonaslednikom kraljevičem Da-nilom, ki je imenovan za vrhovnega poveljnika črnogorske armade.

Turčija izroči grške parnike.

Carigrad, 10. oktobra. Porta je izročila Grški vse parnike, ki jih je zadržala v turških vodah, razen dveh, ki jih hoče porabiti za vojaške transporte.

Cirkularna nota Turčije.

Carigrad, 10. oktobra. Turška vlada je poslala velesilam cirkularno noto, v kateri poudarja, da prepušča vso moralno in materialno odgovor-nost glede vojne državam, ki so jo neopravičeno napadle.

Demonstracije v Carigradu.

Carigrad, 10. oktobra. Snoči so se vršile tu zopet hrupne demonstra-cije proti Bolgarom, Grkom in Sr-bom. Porta je dala aretirati sto gr-ških podanikov.

Lažnjive vesti.

Dunaj, 10. oktobra. Včeraj so prihajale iz Carigrada vesti, da so Turki osvojili Podgorico. Seveda jim ni nihče verjel. In res se je izkazalo že danes, da so bile od kraja do kon-ca zlagane, ker je nasprotno res, da so Črnogorci osvojili že del turškega ozemlja, kakor potrjuje to tudi Reu-terjev biro. Se včeraj je korespon-denčni biro razpošiljal vesti, da stoje vsi Albanci na strani Turčije, danes pa je sam moral priobčiti vest, da so albanske čete napadle oddelke Essad-paše.

Kdaj izbruhne vojna na vsi črti?

Dunaj, 10. oktobra. »Politische Korrespondenz« je izvedela iz baje najzanesljivejšega vida, da izbruhne vojna na vsi črti še le koncem tega tedna. Bolgarska napove vojno še le v petek ali pa v soboto.

Borbe pri Gusinju.

Carigrad, 10. oktobra. Pri Gu-sinju se je pričela ljuta borba med črnogorskimi in turškimi voji.

Cetinje, 9. oktobra, ob 10. zve-čer. (O d našega posebnega izvestitelja.) Črnogorci so pre-korčili reko Vrmos ter v zmagovi-tem pohodu prodrli do Gusinja. Na potu so se jim pridružili vstaški Mali-sori. Tik pred Gusinjem so naleteli na odpor turških čet. Započela se je krvava bitka, katere izid ob tej uri še ni znan.

Turška vlada proti žurnalistom.

Carigrad, 10. oktobra. Vojno mi-nistrstvo je zabranilo časnikarjem, da bi odšli na bojišče kot vojni poro-čevalci. Obenem je prepovedalo cari-gradskim listom prirejati posebne iz-daje z vestmi z bojišča.

Boji na bolgarsko-turški in srbsko-turški meji.

Carigrad, 10. oktobra. Vojno mi-nistrstvo razglša, da se vrše na bol-garski in srbski meji neprestano ljuti boji med obnejnimi vojaškimi četami.

Železniški promet med Solunom in Srbijo.

Solun, 10. oktobra. Privatni že-lezniški promet med Solunom in Zbevcem je docela ustavljen.

Bitka pri Beranah.

Carigrad, 10. oktobra. Bitka pri Beranah traja še vedno. Včeraj so dobili Turki znatna ojačenja, vsled česar so lahko v borbi dalj časa vstrajali, kakor se je prvotno priča-kovalo.

Povratak grškega kralja v domovino.

Atene, 10. oktobra. Včeraj je do-spel semkaj kralj Jurij. Pri prihodu ga je pričakovala tisočglava množi-ca, ki mu je prirejala navdušene ova-cije. Kralj je bil končno prisiljen, da se zahvali za ovacije. V svojem go-voru je poudarjal, da popolnoma za-pa treznosti in hrabrosti svojega na-roda, da bo dosegel končni svoj cilj.

Bolgarske politične stranke črnogorskemu kralju.

Sofija, 10. oktobra. Združene bolgarske politične stranke so posla-le črnogorskemu kralju Nikiti brzoglav-ni pozdrav, ki se končuje s klicem: »Na svidenje v Carigradu!«

Vrhovni poveljnik bolgarske armade.

Sofija, 10. oktobra. Za vrhovne-ga poveljnika bolgarske armade je imenovan general Savov, svoje-časni vojni minister. Na vzhodnem krilu bolgarske armade se bodo borili tudi nekateri srbski voji.

Srbija napove danes vojno?

Belgrad, 10. oktobra. Včerajš-nja »Straža« javlja: Uradne »Srbske Novine« izidejo jutri, v četrtek, v slavnostni izdaji z izredno važno vsebino, ki bo objavila srbskemu narodu, da »Zora puca, bit će dana.«

Bolgarska in Srbija napovesta danes vojno?

Dunaj, 10. oktobra. Opoldne je bila na Dunaju razširjena vest, da bosta Bolgarija in Srbija še danes napovedali Turčiji vojno. Nasproti temu pa je treba konstatirati, da se je bolgarski ministrski predsednik Gešov še danes nasproti inozem-skim korespondentom izrazil, da si-cer mora priti do odločitve v naj-krajšem času, vendar pa danes še ni pričakovati odločilnih dogodkov.

Narodna vstaja v Stari Srbiji.

Belgrad, 10. oktobra. Po vesteh s turške meje se nahaja vsa Stara

Srbija in plamenu, kar pa Turki iz lahko razumljivih vzrokov javnosti prikrije. Več tisoč dobro oboroženih vstajev, porazdeljenih v manjše čete, napada neprestano turške posadke in jim dela velike neprijetnosti. Prvi je ustanovil tako vstajsko četo imenovano Vasilje Trbič. Njemu se je pridružila cela vas Tetovo.

Kralj Nikita kralju Petru.

Belgrad, 10. oktobra. Predvčerajšnjim je kralj Peter brzojavno čestital k rojstnemu dnevu njegovemu taksu kralju Nikoli črnogorskomu. Kralj Nikola se je brzojavno zahvalil za čestitko ter obenem obvestil svojega zeta, da je njegova armada prestopila mejo, korakajoč »Onamo, onamo, da vidju Prizren.« (Tjakaj, o tjakaj, da vidijo Prizren.)

Turške koncentracije na srbski meji.

Niš, 10. oktobra. Po poročilih z meje so Turki koncentrirali na srbski meji od Kumanova do Žbeva trideset tisoč mož.

Odrežane turške stotnije.

Belgrad, 10. oktobra. Iz Sandžaka poročajo, da se je srbskim četam posrečilo osemnajst turških stotnij odrezati od vseh komunikacij. Srbske čete so namreč podirle in razstrelile vse mostove in ceste, po katerih bi Turki se lahko vrnili k glavnemu taborišču.

Pomiloščenje v Srbiji.

Belgrad, 10. oktobra. Na predlog vojnega ministra so pomiloščeni vsi, ki so bili od vojaškega sodišča obsojeni v ječo in tudi tisti, ki so bili na podlagi izreka vojaškega disciplinarnega sodišča odstavljani iz službe.

Češki prostovoljci v Srbiji.

Belgrad, 10. oktobra. Včeraj je dospelo semkaj z brzovlakom enajst čeških visokošolcev, ki so se takoj prijavili kot prostovoljci pri narodni obrani.

Srbi iz Amerike na potu na bojišče.

Belgrad, 10. oktobra. Ministrstvo zunanjih del je dobilo iz Novega Jorka brzojavno obvestilo, da se bo s prvimi parnikom odpeljalo v domovino tisoč Srbov, da se udeležijo vojne proti Turkom.

Turški begunci.

Ulčin, 10. oktobra. Tu sem so dospeli prvi turški begunci, ki pripovedujejo, da je vsa cesta od Skadskega jezera do morja prenapolnjena s turškimi vojaškimi begunci. Črnogorsko prebivalstvo je sprejelo turške begunce popolnoma mirno ter ravna z bolniki zelo humano. Od Skadskega jezera prihajajo vedno novi oddelki turškega vojaštva, ki prostovoljno izročajo orožje. Med prebivalstvom vlada velikansko navdušenje ter se priglajajo prostovoljci vedno k črnogorski armadi.

Turški polki na potu v Jedrenje.

Carigrad, 10. oktobra. Kiamil-paša in vojni minister sta imela danes dolgotrajno konferenco s sultanom Mehmedom. Takoj po konferenci so bili v Jedrenje poslani trije artilerijski polki.

Mobilizacija Rumunske.

Dunaj, 10. oktobra. Iz Bukarešte javljajo, da je rumunski vojni minister prekinil manevre ter odredil splošno mobilizacijo. V poučenih krogih na Dunaju ni o tem ničesar znanega.

Ob bolgarski meji.

Sofija, 10. oktobra. Z vojnega taborišča poročajo, da neprestano prihajajo bolgarski begunci iz Makedonije, ki zahtevajo orožja, da se bore proti dušmaninu. Ker vojna uprava na to ni bila pripravljena, more samo enemu delu beguncev vstopiti. Cele vasi ob meji so zapuščene in prebivalstvo trumoma beži čez turško-bolgarsko mejo. S seboj peljejo tudi svojo živino. Pridružiti se hočejo bolgarski armadi, o kateri pričakujejo, da bo storila konec neznošnim razmeram v Makedoniji.

Bolgarska komisija na Dunaju.

Dunaj, 10. oktobra. Listi so priobčili vest, da se mudi na Dunaju posebna bolgarska komisija, da kupi od vojaške uprave stare Werdlowe puške. Na merodajnem mestu to vest dementirajo.

Predznaki vojne.

Sofija, 10. oktobra. Tu in v okolici se zbirajo macedonski begunci ter poročajo, da so cele vasi v Makedoniji in v bližini Soluna, kjer prevladuje bolgarsko prebivalstvo, popolnoma zapuščene. Oblasti se trudijo vzdržati mir med nezadovoljnim prebivalstvom, kar se jim pa ne deloma posreči. Tako je izbruhnila v neposredni bližini Soluna prava vstaja ter niti orožništvo, ki je bilo nemudoma poslano tja, ni moglo vzdržati nadaljnjih izgrediv. Med Mohamedanci in kristjani se vrši grozovito klanje. Premožnejše rodbine beže v Solun,

da bi se vkrcale na parnike. Ker pa vsled grozečega konflikta z Grško vojne oblasti ne pripuščajo tujih parnikov v pristanišče, se zbira na pomolih nepregledna množica, ki zahteva, da jih odpeljejo v domovino.

Turčija zabranjuje podanikom balkanske zveze odpotovanje.

Carigrad, 10. oktobra. Oblasti branijo srbskim in bolgarskim podanikom zapustiti Turčijo. Motivirajo ta svoj korak s tem, da srbski in bolgarski poslanik še nista zapustila Carigrada.

Dardanele.

Carigrad, 10. oktobra. Turčija je naznanila velesilam, da je odstranila iz Dardanel vse mine.

Delegacije.

Dunaj, 10. oktobra. V današnji seji delegacij je bil najprej odobren proračun skupnega finančnega ministrstva. Delegat Nemec je napadal skupnega zunanjega ministra Berchtolda zaradi njegovega včerajšnjega govora, ker ni povedal ničesar o političnem položaju, marveč se je bavil samo z Malisori. Rekel je, da se zunanji minister čuti najbrže ministra za kultus in bogočastje. Namesto odsotnega zunanjega ministra je odgovoril skupni finančni minister Bilinski, ter je branil zunanjega ministra Berchtolda, češ da je ta samo odgovarjal na krščansko-socialna interpelacija. Pri debati o najvišjem računskem dvoru je govoril kot prvi delegat Grabmayer.

Dunaj, 10. oktobra. Končno so delegacije obravnavale zaključni račun o carinskem poglavju, ter pride sedaj na vrsto bosanski kredit.

Vojaški kredit.

Dunaj, 10. oktobra. Danes popoldne se je sestala v prezidijalnem salonu parlamenta konferenca skupnega ministrskega sveta, da razpravlja o vojaških naknadnih kreditih, ki jih hoče vlada predložiti jutri delegacijam. Zatrjuje se, da krediti ne bodo presegali vsote 200 milijonov kron. Skupni finančni minister Bilinski bo sprejel danes popoldne od cesarja v avdienci, da mu poroča o predložitvi zakonskega načrta delegacijam. Številke vsote vojnega kredita so še strogo tajne.

Dunaj, 10. oktobra. Po zahtevi informiranih delegatov bodo znali vojaški krediti, ki jih bo jutri zahtevala vlada, dvesto in deset milijonov kron, ki se razdele na tri leta.

Vojni krediti in mobilizacija.

Dunaj, 10. oktobra. Konferenca zastopnikov strank se je danes posvetovala o vojnih kreditih. Zlasti o Berchtoldovi izjavi, da vojni krediti niso namenjeni za mobilizacijo avstrijske armade. To poudarjanje vojnega ministra je povzročilo ravno nasprotni učinek. Splošno se sodi v parlamentarnih krogih, da so vojni krediti namenjeni samo za mobilizacijo.

Cesarjev sestanek z ruskim carjem.

Berolin, 10. oktobra. »Vossische Zeitung« javlja, da se v kratkem sestane cesar Fran Josip z ruskim carjem Nikolajem.

Cesar in vojna.

Dunaj, 10. oktobra. Cesar je včeraj sprejel dve odlični osebi iz finančnega sveta. Ko sta izrazila svoje upanje, da se bo končno vendarle posrečilo ohraniti mir, je cesar z resignacijo pripomnil: »Ich allein kann es nicht machen.« (Jaz sam tega ne morem storiti.)

Češki narodni socialisti in vojna.

Praga, 10. oktobra. Shod čeških narodnih socialcev je sprejel resolucijo, v kateri se naglašja, da češka narodna socialna stranka načeloma obsodja vsako vojno, torej tudi balkansko, vendar pa izraža svoje gorke simpatije svojim slovanskim bratom, ki se bore za svobodo.

Zatvoritev češke šole na Dunaju.

Dunaj, 10. oktobra. Magistrat je dal danes nasilno zapreti češko šolo društva »Komensky« v tretjem okraju. Navzoči češki starši in otroci so se magistratnim organom uprli, da je morala posredovati policija.

Češke deželne finance.

Praga, 10. oktobra. »Narodni Listy« poročajo: V današnji zaupni seji deželnega odbora je bilo na dnevnem redu poročilo o deželnih financah. Finančni referent dr. Urban je izjavil, da so deželne finance naravnost obupne.

Avtomobilski davek.

Inomost, 10. oktobra. Predarlski deželni zbor je sklenil na predlog krščanskih socialcev davek na avtomobile po vzgledu Nižje Avstrijske.

Kronanje japonskega cesarja.

Tokio, 10. oktobra. Vladni list naznanja, da se vrši kronanje japonskega cesarja leta 1914.

Kitajska republika.

Lodon, 10. oktobra. Predsednik republike je izdal dekret, s katerim proglašja vlada za narodne praznike 10. oktober kot obletnico izbruh revolucije, 1. januar kot obletnico sestave provizorične vlade v Nankingu in 12. februar kot obletnico proklamacije kitajske republike.

Umor ali samomor grofa Posadowskega.

Dubrovnik, 10. oktobra. Včeraj so našli na otoku Lapad pri Dubrovniku grofa Posadowskega, vojnega atašeya pri nemškem veleposlanstvu na Dunaju, težko ranjenega. Poleg njega je ležal browning-revolver. Policija je takoj uvedla obsežno preiskavo, ki je dognala, da je grof Posadowski najbrže izvršil samomor.

Italijansko - turška mirovna pogajanja.

Rim, 10. oktobra. »Messaggero« poroča iz Ouchya: Danes ali jutri pričakujejo tu bivšega legacijskega svetnika v Carigradu, sekcijkega šefa v zunanjem ministrstvu Garbassa, da bo prisostvoval kot tajnik oficijoznim mirovnim pogajanjem. Takoj po sklepu miru se bosta sestala ministrski predsednik Giolitti in predsednik zbornice Manfredi, da se eventualno takoj skliče parlament. V parlamentu, kakor zatrjujejo, bo debata zelo dolga in ostra. Politični krogi so mnenja, da bosta sultan in italijanski kralj sklenila mir na podlagi svoje pravice, odločiti o miru in vojni, ne da bi zahtevala ratifikacije od strani parlamenta. Parlament bi nato šel v mirnem času ratificiral mirovno pogodbo. Glasom poročil iz Ouchya obojestranski zastopniki v vseh vprašanih še niso edini. Končna rešitev pade v par dneh. Morda pričakajo še, da se vrne Rešid paša, vodja departementa za politične zadeve v turškem zunanjem ministrstvu. Potem bi imela Turčija pet posredovalcev.

Italijansko turški mir.

Milan, 10. oktobra. Kakor poroča »Secolo«, bo jutri podpisana italijansko-turška mirovna pogodba.

Gospodarstvo.

— Tehnična preiskovalnica. Z Dunaja poročajo: Z ozirom na razvoj avstrijske železne industrije in veliko pomanjkanje zavodov za nadaljno izobrazbo metalurških kemikov in v svrhu raziskovanj na kemično-metalurgičnem polju se je vlada odločila, v najkrajšem času ustanoviti tehnično preiskovalnico (metalurgično-kemični zavod). Zavod bo začasn v gradu Mirabell v Solnogradu. Zavod bo baje vodil profesor na dunajski tehniki baron Jüptner.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmetško pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi uumevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Izjava.

Podpisani preklicujem vse žalitve, ki sem jih govoril o Kolinski tovarni za kavne primese v Ljubljani kot uslužbeni pojasnjevalec firme Heinrich Franck Söhne letošnje leto začetkom meseca junija v okolici Moravč, in te žalitve preklicujem. Obenem izjavljam, da so bile moje trditve o kakovosti izdelkov Kolinske tovarne brez vsake podlage.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1912.

3685 Lud. Černellič.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Spominjajte se dijaškega društva 'Domovina'.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 6. oktobra: Marija Resch, zasebnica, 63 let, Elizabetna cesta 2.
Dne 8. oktobra: Matevž Kovač, užitkar, 73 let, Radeckega cesta 11.
Dne 9. oktobra: Stefan Lapajne, c. kr. okrajni glavar v pok., 57 let, Rimska cesta 7.

V deželni bolnici:

Dne 4. oktobra: Jožefa Kovačič, delavčeva hči, 16. let.
Dne 5. oktobra: Juri Demšar, posestnik, 52 let.
Dne 7. oktobra: Josip Strah, užitkar, 73 let.

Mnenje gospoda dr. G. Foscolo, ravnatelja italijanske bolnišnice Solun.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Rad ustrežem Vaši želji, da poročam o Vašem Serravallovem kinavnu z železom, in izjavljam, da sem ga preizkušal z uspehom v slučajih malokrvnosti, breztečnosti itd.

Solun, 26. maja 1909.

Dr. Foscolo.

Navada je železna srajca. Znano je, da je jako težko, pripraviti odraslega človeka do tega, česar ni navajen. Saj nič več ne pomaga, se glasi stereotipni odgovor. Pa vendar pomaga, ako zlo, ki smo mu v mladosti dali razrasti se, ustavimo in se tako ubramo še večje škode. To velja zlasti o vseh higijeničnih vprašanjih. Cesar se Anžek ni učil, Anže ne zna. Kdor se že otrok ni učil največje snaznosti, mora pogosto v starosti nositi težke posledice in dela svojim staršem očitke, kdo bi mu zameril? In ti sami trpe pod grehi lastne preteklosti. Zatorej: prej pomisli, potem stori. Pri mnogih ljudeh n. pr. vidimo še dandanes kljub vsem opominom in svarilom higijene naravnost kaznjivo zanemarjanje gojitve in ohranitve las, tega najlepšega krasa človekovega. Pa ne samo zato je treba lase trajno intenzivno gojiti, nego predvsem tudi, ker dobro ohranjeni človeka varujejo pred mnogimi boleznimi. Ker pa lasje iz človeškega telesa rastejo, je seveda očitno, da so v najožjem stiku z njim. Umetni eliksirji ne pomagajo nič, da bi se izgubljeno nadomestilo, ampak samo skrb in pripravna sredstva, da se izogne izgubi. Lase redi koža na glavi in da to gojimo, imamo preizkušen prašek za umivanje glave »Shampooon s črno glavo« od kemične tvornice Hanns Schwarzkopfi, d. z o. z. Berlin No. 37, sredstvo, ki zanesljivo odstrani nesnago, prhljaj itd. in obenem lasišče jači, prirodno delovanje lasišča in las dviga in tako pospešuje rast do pozne starosti. Kdor noče slišati, naj čuti. Pomoček imamo, treba se ga je poslužiti. Starši, skrbite zase in čuvajte nad otroke.

Kavarna Central.

Danes in vsak dan

vso noč

KONCERT

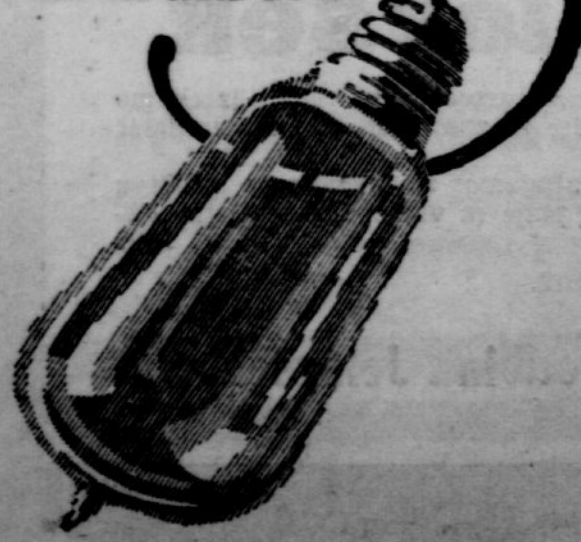
nanovo došlega 3228

dunajskega damskega elit. orkestra.

Z velesposlovanjem Stefan Miholič kavarnar.

Vertex

je trpežna in hrani tok

Izredno dobrodejni učinek

izmivanja glave s Pixavonom je sedaj pač že splošno znan, posebno njegov izredno ugoden vpliv na rast las. Lahkoba, s katero Pixavon odloči prhljaj in nesnago s kože na glavi, prekrasne pene, ki se prav lahko dajo splakniti z las in njegov tako simpatični duh, olajšuje rabo preparata izredno. Njegov velikanski učinek je, da zaradi kotiranja, ki ga obsega, deluje proti parazitarnemu izpadanju las.

Steklenica za dveinpol kron zadostuje ob tedenski rabi za cele mesece.

Lasne bolezni

nastanejo v mnogih slučajih s tem, ker potrebno negovanje lasišča in las puščamo v nemar. V čem obstoji umetnost, ohraniti lase lepe polne in zdrave?

Samo v tem, da kožo na glavi ohranja mo čisto.

Samo v tem, da zadostno skrbno negujemo lase.

Samo v tem, da vsak teden porabimo nekaj ur za racionalno negovanje las.

Kaj naj storimo?

Z voljnimi, za negovanje las vrlo pripravnimi izdelki prve vrste

Shampooon s črno glavo

si čistimo kožo na glavi in lase, pri čemer budi omenjeno, da je pri kupovanju treba paziti zlasti nato, da je originalni zavitek za 30 vin. opremljen s polegstoječo varstveno znamko. Premnogo ponaredbe ter pretvorbe so včasih take, da vsakdo, ki si hoče ohraniti svoje lase, stori prav, da jih zavrne.

»Shampooon s črno glavo v izvirnih zavitkih po 30 vinarjev se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah. V slučajju prigrivanja za rabo drugih ponaredb in če originalnega izdelka tam ni, obrnite se na: glavna zaloga

Feliks Grinensteidl, Dunaj I., Sonnenfelsg. 3.

in od tam dobite naslov najbližnje prodajalnice ali pa če pošljete naprej K 240, skatljivo z 8 zavitki franco. Pri pošiljavih s povzpetjem je stroškov 35 vin. več

Hans Schwarzkopf, dr. z. o. Berlin N 37.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
9.	2. pop.	741-8	9-7	sl. jvzh.	oblačno.
"	9. zv.	742-4	8-1	sl. zah.	dež
10.	7. zj.	742-5	8-1	sl. svzh.	oblačno.

Srednja včerajšnja temperatura 8-2°, norm. 11-6°. Padavina v 24 urah 1-5 mm.

Borzna poročila.

Ljubljanska

»Kreditna banka v Ljubljani«.

Uradni kurzi dunajske borze 10. oktobra 1912

Malozemni papirji.	Dinarci	Blagova
4% majeva renta	85-25	85-45
4-2% srebrna renta	88-75	88-95
4% avstr. krona renta	85-25	85-45
4% ogr.	84-95	85-15
4% kranjsko deželno posojilo	93-50	94-50
4% k. o. češke dež. banke	89-65	90-65

Srečke.		
Srečke iz 1. 1860 1/2	438-—	450-—
" " 1864	612-—	624-—
" tške	292-—	304-—
" zemeljske I. izdaje	281-—	293-—
" " II.	245-—	257-—
" ogrske hipotečne	240-50	252-50
" dnn. komunalne	481-—	493-—
" avstr. kreditne	483-—	495-—
" ljubljanske	67-—	73-—
" avstr. rdeč. križa	52-—	58-—
" ogr.	31-50	37-50
" basilika	28-—	32-—
" turške	227-50	230-50

Molice.		
Ljubljanske kreditne banke	430-—	434-—
Avstr. kreditnega zavoda	615-75	616-75
Dunajske bančne družbe	512-50	513-50
Južne železnice	108-50	109-50
Državne železnice	700-25	701-25
Alpine-Montan	1011-50	1012-50
Češke slatkovne družbe	366-—	370-—
Zivnostenske banke	274-—	275-—

Valute.		
Cekini	11-44	11-48
Marke	117-85	118-10
Franki	95-25	95-50
Lire	94-50	94-75
Rubli	254-12	255-12

Venci se v korist narodnih namenov hvaležno odklanjajo.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog oziroma oče, stari oče, brat in tast, gospod

Štefan Lapajne

c. kr. okr. glavar v p., vitez švedskega Wasa-reda in ravnatelj Splošnega kreditnega društva v Ljubljani i. t. d.

danes ob 4. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, v 57. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal. 3690
Zemeljski ostanki predragega rajnika bodo v petek, dne 11. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta 7, na pokopališče pri Sv. Križu k večnemu počitku položeni. Sv. maše zadušnice se bodo služile v Trnovski župni cerkvi in v raznih drugih cerkvah. Blagega rajnika priporočamo v molitev in blag spomin. V Ljubljani, dne 9. oktobra 1912.

Jerica Lapajne Vid, Stanko, Vladko, soproga. otroci.
Dragotin Lapajne Svetko Lapajne Dr. Stanko Lapajne brat. vnuk. zet.

Prvi slovenski pogrebni zavod Josip Turk.

Društvo „Fravnik“ naznanja vsem svojim p. n. članom tužno vest, da je njegov večletni in prezasluzni odbornik, gospod

Štefan Lapajne

c. kr. okr. glavar v p. itd.

danes ob 4. uri popoldne po mučni bolezni v 57. letu svoje dobe izdihnil svojo blago dušo. 3693
Pogreb blagopokojnika bo v petek, dne 11. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti ob Rimske cesti št. 7 na pokopališče pri Sv. Križu.

Čast njegovemu spominu!

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1912.

Splošno kreditno društvo, reg. zadruga z om. z. v Ljubljani, naznanja vsem svojim p. n. članom žalostno vest, da je njegov trudoljubivi odbornik in ravnatelj, gospod

Štefan Lapajne

c. kr. okr. glavar v p. itd.

včeraj popoldne ob 4. uri po hudi bolezni v 57. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal. 3694
Pogreb blagopokojnika bo jutri, v petek popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti ob Rimske cesti št. 7 na pokopališče k Sv. Križu. Casten mu bodi spomin!

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1912.

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti naše nepozabne, iskrenoljubljene hčerke in srčno dobre sestrice ter vnukinje, gospice

Anice Jelovšek

kakor tudi za mnogobrojno časte sprejemstvo blage ranjke izrekamo vsem cenjenim sorodnikom, prijateljem in znancem od blizu in daleč našo presrečno zahvalo. 3692
Osobito pa se iskreno zahvaljujemo sl. pevskemu društvu »Ljubljanski Zvon« za tolažebno petje in vsem ljubeznivim darovalcem prelepih vencev.

Vrhnika, dne 10. oktobra 1912.

Žalujoča rodbina Jelovšek.

Lepo pohištvo

se ceno prodaja. 3691
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Sprejme se 3685

bolniški strežaj

Kdor zna nemški, ima prednost. Plača po dogovoru. — Ponudbe pod: »takoj« na upravništvo »Sl. Naroda«.

Kupim več vagonov suhega lepoga

bukovega oglja

Ponudbe na: E. Cociancich, založba oglja, Via Antonio Caccia št. 17. Trst. 3686

Antikvarično

se kupi:
Jurčič:

Zbrani spisi

III, VIII. in XI. zv. — Ponudbe na „Narodno knjigarno“ v Ljubljani.

Mlad, izobražen trgovec, ki prevzame po ožetu dobro upeliano en gros trgovino, se želi v surho poročiti tam potem seznaniti z mlado (do 24 let) trgovsko naobrazeno gospodično iz premožnejše hiše.

Ponudbe na upravn. »Slov. Naroda« pod »Čim preje« do 15. t. m. 3683

Za trgovce.

Lepe, za trgovino primerne

prostore

da takoj v najem

šolski svet pri sv. Barbari v Hal.

Načelnik: Anton Rakuš.

,Vacutor'

najboljši ročni sesalec prahu, za vse vrste odstranjevanja prahu se dobiva pri trdnosti 3689

Schneider & Verovšek v Ljubljani.

Na dobelo in drobno po nizkih cenah priporočam svojo bogato založeno 27

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

Devocionalije in vse vrste blago za božja pota.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Podpisani preklencem, kar sem govoril razžaljivega čez gospoda Maksa Križe.

Postojna, 4. oktobra 1912.

Franc Čuk

3688

h. števil. 277.

V Spodnji Siški št. 77,

Juvančičeva hiša, se oddajo v najem vinske kleti, konjski hlevi ter skladišča.

Najemnina po dogovoru.

Pojasnili v isti hiši, v kavarni Pikel, Siška. 3684

Prešernove slike

prodaja in posilja po poštnem povzetju Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 372

Hallooo!

3496

Hallooo!

Največji sod starega vina

je zdaj v kleti Ivana Maluza na Bizeljskem

in je prišel na pipo samo zato, da se ga lahko tudi po en polovnjak dobi. 200 polovnjakov ga je še. Kdor želi starega vina dobiti naj samo sode pošlje na postajo Brežice. Cena je 68 kron.

Modni salon
Stuchly-Maschke

3 ŽIDOVSKA ULICA 3

Priporoča cenjenim damam tu in na deželi svojo krasno :- zalogo zimskih klobukov za dame in deklice. :-

Popravila točno.

Cene znano nizke.

Zalazni klobuki vedno v zalogi.

Priporočilo.

3687

Podpisani cenj. občinstvu naznanjam, da izvršujem

tesarska dela

vsake vrste najceneje in solidno, ne glede na velikost dela. — Izvršujem razne nove stavbe vsake vrste, popravila streh, konstrukcij, razne strešne stole, stolpe, strope, ograje itd. na delu in blagu. Upam, da se bode oziralo cenjeno občinstvo kolikor mogoče na moje priporočilo ter točno, solidno postrežbo.

FRAN MARTINEC

mestni tesarski mojster, Ljubljana, Prule 8.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-52 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-32 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vllissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-20 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-

Hiša s starejšo prodajalno se prodaja takoj, ali da v najem. 3596
Več v upravništvu »Sl. Naroda«.

Solicitator

z večletno notarsko prakso išče mesta pri notarju, odvjetniku ali kakem drugem privatnem podjetju. — Ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod »Dobra moč«. 3668

Proda se 3642

rabljen lokomobil z 28 konjskimi silami in

rabljen bencinov motor z 12 - 16 konjskimi silami. Oba stroja sta popolnoma dobro ohranjena. Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Sprejme se takoj 3669

učenec

s primerno šolsko izobrazbo, krepak in zdrav pri **Franc Picu, trgovina z špecerijskim in železnim blagom v Ribnici, Kranjsko.**

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ... Rezervni fond K 53,758.289-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,390.603-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: čigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici števil. 12.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Pozor! Rastlinski eliksir Čitaj!

je napravljen iz najboljših zdravilnih gorskih bilj in po zdravniških strokovnjakih preizkušen kot najboljšo zdravilo proti vsem boleznim želodca, črev, jeter in vranice.

Zdravi najbolj zastarele bolezni v želodcu, odstranjuje krče, daje slast in pospešuje prebavo, čisti kri, pomirja živce ter jači in krepki ves život. Zato naj ga naroči vsaka hiša. Na razpolago mnogo priznanic in zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali predplačilu zneska.

Prejela sem vaše steklenice; ker mi dobro delujejo, prosim, pošljite mi še tri velike steklenice rastlinskega eliksira.

Franciška Potočnik, Ravče, z. p. Velenje Stajersko.

3 vel.	ali 12 malih steklenic	franko na vsako pošto	5 K 20 vin.	
6 »	» 24 »	» » »	8 » 80 »	
9 »	» 36 »	» » »	12 » 80 »	3551

Dobiva se samo pri meni. — Prosim točno adresirati.

Lekarna k Spasitelju, Koprivnica, Krvaško.

Proda se lepa 3663

HIŠA

v Vrtojbi na Goriškem

z 11 sobami i. t. d. za 20.000 kron. Denarja ni treba šteti, da se le odračunajo 5% obresti

Kdo, pove upravništvo »Sl. Naroda«

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri 95

L. SEBENIKU v Spod. SIŠKI.

Razglednice

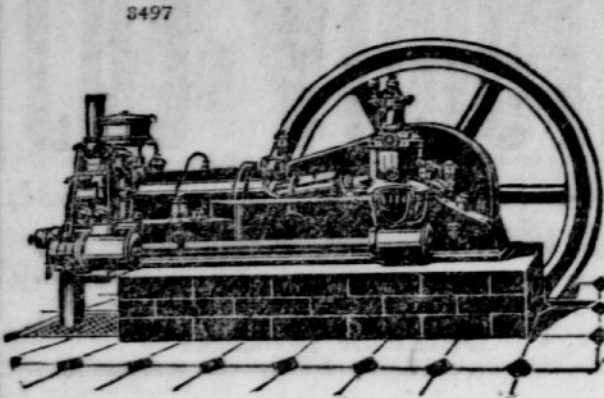
umetniške,

in pokrajinske

se dobe vedno v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“
Prešernova ulica 7.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

za bencin, bencol, petrolin, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d.

Motorji za surovo olje „sistem Diesel“. Bencinove lokomobile.

Najmodernejša konstrukcija.

Največja tvornost! Najvarčnejši obrat!

— Čez 111.600 doslej prodanih. —

Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Woli, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. sl.

Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

oznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo.

Velika zaloga suhih vencev.

zdelovanje šopkov, vencev, trakov itd.

Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Prva borovska orožnotovarniška družba

Borovlje Peter Wernig Koroško

družba z omejeno zavezo.

Na l. mednarodni lovski razstavi odlik. z državno kolajno.

Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne puške vseh sestav, za drob in kroglo z najboljšim strelnim učinkom.

Bogata zaloga browning-, Steyer in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračne puške, sploh vse v stroko spadajoče orožje.

Prevzema vsakovrstna popravila in predelovanja pod polnim jamstvom in po najnižji ceni. — Ceniki brezplačno in pošt. prosto.

Narodna knjigarna.

Prešernova ulica števil. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 7

združena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega,

komptuarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga

najboljše kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma; barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najpreprostejših do najfinejših vsake velikosti.

Maape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli.

Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo

Solski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn.

Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne priprave, črtala, trikotniki, paleta, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najpreprostejše in najfinejše, črne, vijoličaste in barvaste.

Solske maape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige.

Maape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora v vseh velikostih, za dame in za gospode, za navadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Crnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske.

Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na

pisalne stroje

vseh sistemov

po tovarniških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, oznanila, fakture, trgovska pisma itd. itd.

Telefon šte. 16.

Leta 1837. ustanovljena delniška družba

427

Telefon šte. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekture in stavbotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosčezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Kupujte in zahtevajte edino lo

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

Domača tvrdka!

Domača tvrdka!

Priporočamo
:: solidno tvrdko ::**modni salon**

damskih in otroških klobukov v veliki izbiri ter športnih čepic

Marija Götzl

Zidovska ulica 8.

— Cene brez konkurence. —

3425

Prevzetje gostilne.

Velečenjenemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzela
v Rožni dolini št. 97 nekdanjo slovečo (Balijevo)

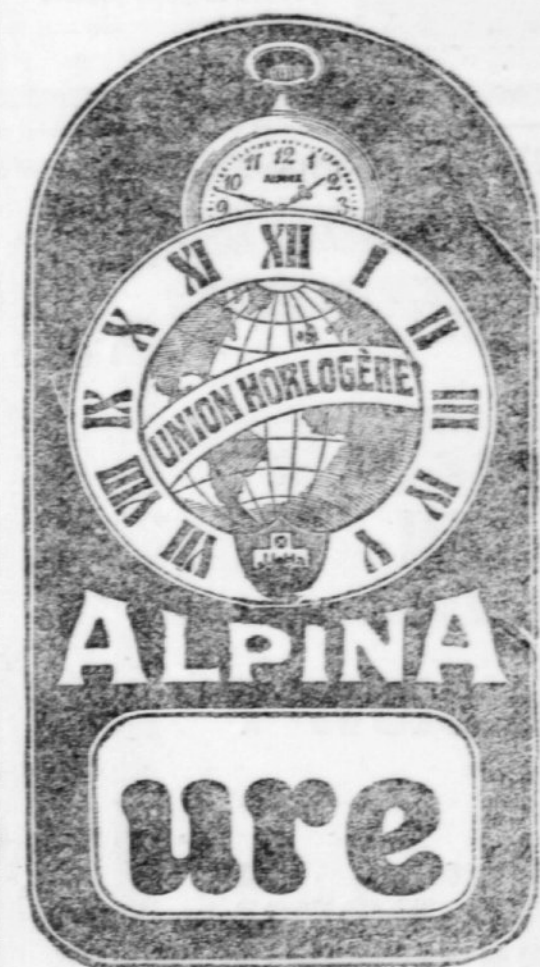
gostilno

kjer bodem točila pristna naravna dolenska in štajerska vina ter vedno
sveže pivo. Za dobro kuhinjo bodem vedno skrbela.

Se priporočam z vsem spoštovanjem.

Ana Verstovšek,
gostilničarica.

3682

1887 Jubilejni cenik 1912

— zastoj in poštne prosto. —

UNION ure najboljše
in najbolj
:: natančne. ::

Največja izbira damskih ur
v modernih zapetnicah.

FR. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1

delničar prvih švicarskih tovarn ur v
Erlau, Glashütte in Zenevi. 3390

Lastna tovarna ur v Švici.

Prodaja se hiša

z dobro vpeljeno gostilno in mesarijo.
Več pove upravništvo »Slov. Naroda«.

3625

Češki salonski briki,ti,

Češki kesovni premog,

najboljše in naj-
cenejše kurivo
za peči, štedilnike itd.

Nikako zvišanje cen!!!

Najtopleje priporoča

J. Paulin, Ljubljana, Nova ulica 3.

Ali ste pokusili

posebno specialiteto

likerja

„Zdravnik želodca!“

Lepo pritično

3650

stanovanje

5 sob, kopalna soba in poselska soba
kuhinja in vrt

se odda za november.

Vpraša se Sp. Šiška 90, I. nadst.

Istotako se oddajo

transitna skladišča.**BLUZE,**

krila, kostume, plašče, pele-
rine, predpasnike,

otroške oblekice

plaščke, klobučke, havičice, čepice,

higijenične potrebšline za novorojenčke

in vsako modno blago pošilja na izbiro

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9.

**Angleški
večerni tečaj.**

Poučevalo se bo dvakrat na teden od
8.—9. — Mesečni honorar 4 K.

Pričetek pouka 15. oktobra.

Pismene prijave pod „Direkte Me-
thode“ do 11. oktobra na upravništvo
»Slov. Naroda«. — Pouk se le vrši, če
se oglasi najmanj 15 udeležnikov. 3580

Zenitna
ponudba

3667

Mlad, 28 letni mož pri-
jetne vnanjosti, izkušen
gostilničar, trgovec in va-
jen vseh gospodarskih po-
slov, z nekaj tisočaki pre-
moženja v gotovini, bi se
rad priženil na kako po-
sestvo z gostilno ali brez
nje. Izključena tudi ni
mlada vdova. Ponudbe
pop. „Prihodnjost 92-93“
na uprav. »Sl. Naroda«.

Zenitna
ponudba

Zenitna
ponudba

3667

Mlad, 28 letni mož pri-
jetne vnanjosti, izkušen
gostilničar, trgovec in va-
jen vseh gospodarskih po-
slov, z nekaj tisočaki pre-
moženja v gotovini, bi se
rad priženil na kako po-
sestvo z gostilno ali brez
nje. Izključena tudi ni
mlada vdova. Ponudbe
pop. „Prihodnjost 92-93“
na uprav. »Sl. Naroda«.

Zenitna
ponudba

Krompir in orehe

popolnoma zdravo, prebrano, debelo ter suho in očiščeno blago,
kupuje v vsaki množini in cele vagone

dostavljeno na koločvor ali v l. ljubljansko javno skladišče Ljubljana,

po solidnih dnevnih cenah, tvrdka

3542

Iv. A. Kartmann nasl. A. Tomažič, pisarna Marije Terezije c. Ljubljana.

Vsaki petek in postni dan se dobe

sveže ribe

iz jadranskega in severnega morja

pri

Anton Stacul.

Dobiva se tudi vedno sveže polnjeno Reininghausovo pivo in sicer
marčono, temno ala bavarsko in sv. Petra dvosladno. Originalni zaboji
se franco na dom pošiljajo. 3681

Anton Šarc

Perilo, — Opreme za neveste.

Domači izdelek. Platno in pla-

tneno blago, švicarske vezanine.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Klobuki
Cilindri

Čepice

Kravate

Rokavice

Srajce

Nogavice

Žepni robci

Naramnice

Dežniki

Prf. Jägrovo

trikot - perilo

itd. 3520

: Modna in športna trgovina :

P. Magdić

Ljubljana, naspr. glavne pošte.

